N°. 5. Donderdag 13 April 1905. 5de Jaargang.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

Orgaan der Vereeniging OOST EN WEST.

Abonnementsprijs per jaar.
Prijs aan huis of franco per post
binnenland *bij vooruitbetaling* . f 1.50
Voor Oost-Indië en het Buitenl. » 2.50
Afzonderlijke nummers. . . . » 0.05

Prijs der advertentiën.
Per regel . . . . f 0.10
Bij plaatsing van 300 regels . - 0.09
» » » 1000 » . - 0.08
» » » 3000 » . - 0.07

Mededeelingen of **Ingezonden Stukken** moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie", en gezonden aan den *Voorzitter*, G. E. V. L. VAN ZUYLEN, **7a Heerengracht** of aan den *Secretaris*, H. L. VORSTENBOS, **42 Witte de Withstraat**, beiden Den Haag.
Voor de **Administratie**, ook wat betreft **Abonnement** en **Verandering van woonplaats**, wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, **212 Riouwstraat.**
voor **Advertentiën** tot de Uitgevers-Maatschappij „HET GEMEENSCHAPPELIJK BELANG" ***Haagpoort 4***, beiden Den Haag.

Dit nummer bestaat uit Twee Bladen.

Inhoud van dit nummer.

Mededeelingen.

I. Van de Afdeeling Amsterdam:

Het Bestuur vergaderde jl. Zaterdag 8 April in het „American Hôtel".

Verschillende voorstellen van Bestuursleden werden in behandeling genomen.

Besloten werd o. a. voorloopig door te gaan met het introduceeren bij lezingen, aangezien hierdoor telkens nieuwe leden worden verkregen.

P. L. VAN GENDEREN,
Secretaris.

II. Van de Afdeeling Rotterdam:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING op Maandag **17 April,** des avonds te 8 uur, in de Bestuurskamer van het „Nut" Oppert 81.

De Secretaresse,
J. VAN DER SCHUYT.

III. Uit het Bondsblad.

In de Hoofdbestuursvergadering van den Indischen Bond werd tot opvolger van den heer K. Wijbrands, die naar Europa komt, als redacteur van het Bondsblad gekozen de heer *P. J. F. van Heutz*, gep. assistent-resident.

De heer v. H. zal tevens zijn: vertegenwoordiger van het Hoofdbestuur voor persoonlijke aanrakingen met de Regeering, met de autoriteiten, zoowel te Batavia als daar buiten en met de Afdeelingsbesturen van den Bond.

Met het oog op de belangrijkheid van het ambt en zijn omvang, werd het daaraan verbonden salaris vastgesteld op f 500 's maands.

In het Bondsblad van 4 Maart betuigt de aftredende redacteur, de heer Wijbrands, met die benoeming zijne groote ingenomenheid.

De West-Indische begrootingen.

De begrooting voor Suriname voor het volgend jaar, onlangs door den gouverneur aan de Koloniale Staten aangeboden, wijst in ronde cijfers op een totaal aan uitgaven van f4.316.226, een bedrag van f 3.603.580 aan inkomsten aan en sluit dus met een nadeelig saldo ad f 712 646, waarin door subsidie van het moederland zal moeten worden voorzien, aan welk laatste dus hooge eischen worden gesteld, zonder dat voorshands eenige zekerheid bestaat, dat het daarbij zal blijven.

Zekerheid bieden de ramingen eener begrooting nimmer, zooveel te meer niet, wanneer die ongeveer twee jaren vóór het einde van het jaar, waarvoor ze worden gemaakt, moeten gereed zijn, zooals thans met de west-indische begrootingen het geval is. Maar bij de onzekerheid der ramingen in het algemeen, komt zich nu nog voor de surinaamsche begrooting voor 1906 een [illegible] factor voegen, waaromtrent evenwel, wanneer bedoeld budget hier te lande aan het oordeel der Staten-Generaal zal zijn onderworpen, reeds meer licht zal zijn ontstoken. De gouverneur toch wees in zijne M. v. T. der ingediende begrooting op de mogelijkheid, dat bij verderen achteruitgang en eventueelen nagenoeg geheelen ondergang der cacao-cultuur, de reeds lage raming der middelen niet zou worden bereikt, terwijl daar tegenover staat, dat zoo eenige wezenlijke verbetering in de cultuur kon worden waargenomen, zulks zeker aan de middelen voor het volgende jaar zou ten goede komen.

Het is te begrijpen dat de gouverneur het onder deze omstandigheden noodzakelijk achtte, om de uitgaven zooveel mogelijk te beperken tot die welke niet voor uitstel vatbaar zijn of moeten strekken tot ontwikkeling van de productieve krachten der kolonie. Maar, wanneer we al die cijferreeksen door[illegible]steld hebben, dan rijst toch de vraag bij ons op, of we van deze begrooting veel goeds voor de kolonie met eenige zekerheid mogen voorspellen. Het is niettegenstaande het in uitzicht gestelde hooge subsidiecijfer, dat wellicht nog voor verhooging in aanmerking zal komen, wanneer de gouverneur de, in zijne M. v. T. toegezegde voorstellen tot versterking der productieve krachten van de kolonie zal hebben ingediend, geen stuk dat ons in alle opzichten, zelfs onder de gegeven omstandigheden bevredigen kan. Wij wenschen ons te bepalen tot het aanstippen van eenige punten.

Het behoeft hier haast niet nog eens te worden uiteengezet, hoezeer immigratie en groote landbouw van elkander afhankelijk zijn, en hoe door verloop of achteruitgang van den laatste, tal van immigranten, die daarbij tewerk gesteld zijn, zullen vrij komen en zonder werk zijnde, naar hun land zullen terug verlangen, tenzij hun de gelegenheid wordt geboden, zich in de kolonie zelve als kleine landbouwers te vestigen. En waar we nu aan de M. v. T. ontleenen dat zich op het oogenblik ongeveer 13000 immigranten in de kolonie bevinden, voor wier terugzending naar het geboorteland eventueel de kolonie aansprakelijk is, dat in de jaren 1905—1907 alleen reeds voor 1726 britsch-indische en 3107 javaansche mannen en vrouwen de contracttijd zal komen te verstrijken, daar zien we voor 1906 rekening houden met de mogelijkheid van uitgifte van perceelen in den Saramaccapolder, die nog moet worden gemaakt, en afzien van de inrichting van nieuwe vestigingsplaatsen. Ware het niet mogelijk, met minder kosten dan die voor Saramacca- en Sommelsdijkpolders, in de dringende behoefte aan grondjes voor den landbouw, stelliger te voorzien?

Teleurstelling zal het, ook in de kolonie gewekt hebben, dat niet nu reeds bij de indiening der begrooting kon worden medegedeeld, wat het bestuur zich voorstelt te doen tot steun van grooten zoowel als kleinen landbouw. Wij vreezen dat de eerste, indien geen plotselinge keer ten goede in de cacao-crisis komt, het zal afleggen, voordat de hulp hem heeft bereikt. En waar de gouverneur in zijne M. v. T. zoo duidelijk uiteenzet, hoezeer de economische toestand der kolonie ten nauwste samenhangt met den toestand van den grooten landbouw, zoodat wanneer deze, zooals op het oogenblik, kwijnt, zelfs spoorweg-aanleg en buitengewone productieve werken niet in staat zijn de algemeene malaise te keeren, daar hadden we niet alleen krachtig, maar ook snel handelen verwacht. Hoop doet leven, maar toch slechts tot zekere grens.

Een toepassing van het laisser-aller beginsel vinden we ook in de aankondiging in deze begrooting eerst, van de oprichting van een politiepost in het Lawa-gebied met de ietwat naieve opmerking: «Het is toch gebleken dat in de Lawa gestroopt wordt.» Is men in officieel Paramaribo daar nu pas achter gekomen? En moet men nu het heele jaar 1905 door, den stroopers nog steeds de vrije hand laten? Waar de aanwezigheid van goud in exploitabele hoeveelheid in die streek schijnt te zijn geconstateerd, voor 1905 de goudbelasting een der lichtpunten in de begrooting uitmaakt, meenen wij, dat het op den weg van het bestuur ligt zijn goudschatten te bewaken tegen roofziek gespuis. Te meer dringt hier de quaestie, waar we aan de M. v. T. ontleenen, dat in 1906 de exploratie van het Lawa-gebied waaraan in dat jaar wordt voorgesteld een bedrag van ca. f 200.000 ten koste te leggen, waarschijnlijk zoover zal gevorderd zijn, dat tot exploitatie kan worden overgegaan, waarom dan ook voor dat jaar in uitzicht wordt genomen eene proef-exploitatie, buiten het Lawa gebied evenwel, om de kosten te beperken. Die proef-exploitatie zou plaats hebben in de Mindrinetiestreek, waar reeds door Lawa-ingenieurs een onderzoek werd ingesteld, waarschijnlijk dus met voorloopig bevredigende resultaten. Voor deze proef, die uitsluitsel moet geven betreffende de beste werkwijze en de kosten, waarbij dan voor het Lawa gebied extra factoren voor transport en zoo meer zullen komen, werd een bedrag van f 35.000 uitgetrokken. Maar, terwijl men in Mindrinetie proeven neemt hebben intusschen wellicht in de Lawa de maraudeurs de pockets leeggehaald.

Van den Lawa-spoorweg, die men in 1906 tot kilometer 112 hoopt door te trekken, zal in dat jaar slechts het gedeelte Paramaribo-Suvannakamp in exploitatie zijn. Tegenover een totaal aan uitgaven voor de exploitatie van f 60.000 wordt slechts gerekend op een totaal aan inkomsten van ruim f 34.000, waarvan nog omstreeks f 5600, afkomstig van den verkoop van zand en brandhout door den dienst der koloniale spoorwegen. Wanneer we nu in de specificatie der geraamde ontvangsten aan passage- en vrachtgelden de kleine landbouwers, langs den spoorweg gevestigd, zien voorkomen met een bedrag van f 23.000 op het totaal van ruim f 28.000, dan vragen we ons nog eens af, of het niet op den weg van het bestuur ligt om in die richting de uitbreiding van den kleinen landbouw te zoeken. Men vangt er twee vliegen door in één klap.

Men denke nu niet, dat we ons bepaaldelijk tot vitten hebben gezet. Wij beseffen volkomen voor welke moeilijkheden het bestuur der kolonie zich zag gesteld door den abnormalen toestand, waarin het land verkeert tengevolge van de crisis, welke cacao-cultuur en balata-industrie doormaken. We zien hoe het o. a. door de voorgestelde oprichting van twee nieuwe scholen, waarvan één vooral aan de kinderen der hollandsche boeren zal ten goede komen, door de uitbreiding aan den cultuurtuin te geven, die ook meer nog dan te voren aan den kleinen landbouw zal worden dienstbaar gemaakt, rekening houdt met de nooden der bevolking. Maar we hadden van het bestuur der kolonie in deze benarde tijden, laten we dit niet vergeten, mede een gevolg van de kostbare koloniale huishouding, zooals die zich in den loop der jaren heeft ontwikkeld, een krachtiger initiatief verwacht om voor 1906 een *werk*program voor de kolonie vast te stellen, en dàt biedt deze begrooting niet of slechts in te beperkte mate.

De dure koloniale huishouding! Minder juist vinden we hieromtrent het volgende in *de Telegraaf* van den 1en dezer opgemerkt:

«Grootendeels verkeert Suriname in het geval van een verarmd adellijk geslacht, dat op de voorvaderlijke bezitting tal van functionarissen moet onderhouden, wier salarissen niet langer door de inkomsten gedekt kunnen worden, des te meer als nog kostbare verbeteringen worden aangebracht, die eerst in de verre toekomst beloven bij te zullen dragen in de vermeerdering van inkomsten, en het gevolg is dat de jaarlijksche niet gedekte uitgaven door de elders wonende mede-eigenaren moeten worden bijgepast.»

Suriname verarmd? Een landje van 75000 inwoners dat niettegenstaande het in de laatste jaren een zijner hoofdbronnen van bestaan langzamerhand zag verdrogen, toch nog in staat is om een bedrag van 21 tonnen gouds voor zijn bestuur af te staan?

Het zijn de mede-eigenaren, die uit 'n soort van onverschilligheid de achtereenvolgende koloniale besturen hebben laten begaan bij den opzet van 'n grootscheepsche bestuursmachine, zonder er op toe te zien dat voor de ontwikkeling van het land daarbij het noodige werd gedaan. Aan die mede-eigenaren, aan het moederland is het nu, om daartoe het noodige te doen verrichten. Landbouwcrediet, bevordering van immigratie, het zijn zaken, die veel geld kosten in eens, maar hare renten ten volle zullen opbrengen in het rijke Suriname. En: aux grands maux, les grands remèdes!

In de begrooting der zusterkolonie Curaçao wordt ook een hooger subsidie vooropgesteld dan voor het loopende jaar werd toegestaan. Op een totaal aan uitgaven ten bedrage van nagenoeg f 834.646 wordt gerekend op een bedrag van f 507.165 aan inkomsten of f 9 668 meer dan waarop de inkomsten voor 1905 werden begroot, zoodat het subsidie omstreeks f 327.481 zal moeten bedragen, of ruim f 31 000 meer dan voor 1905 werd toegestaan.

De gouverneur deelde evenwel in de M. v. T. het volgende mede:

«Wordt echter rekening gehouden met de opbrengst van de als een memoriepost in het ontwerp opgenomen inkomstenbelasting, loopen de ontvangsten mee, gelijk in de twee laatste jaren het geval was, dan mag worden verwacht, dat als subsidie niet meer noodig blijken zal dan de voor 1905 toegestane som, mogelijk zelfs met inbegrip van de bijzondere uitgaven voor landbouwcrediet en de oprichting van vestigingsplaatsen op Sint Eustatius, waarvan in de toelichting bij den post «uitgaven in het belang van cultures» melding is gemaakt.»

Uit den toelichtenden staat op laatst bedoelden post blijkt, dat het in de bedoeling van het bestuur ligt om een aantal arbeidersgezinnen uit Nederland naar genoemd eiland te laten overkomen, ten einde door hun voorbeeld de, tot werken minder geneigde bevolking aan te sporen, waartoe voor Statianen vestigingsplaatsen zullen worden ingericht.

De *Amigoe*, dat voornemen besprekende, meent op grond van de ondervinding door de hollandsche boeren in Suriname opgedaan, dat deze proef voor de betrokkenen slechts teleurstelling zal opleveren, terwijl in de kolonie zelve op de andere eilanden genoeg elementen gevonden zouden kunnen worden, geschikt om de Statianen in den arbeid voor te gaan en daarbij tevens op de hoogte van de tropische cultures, wat voor zoover het laatste betreft met de hollandsche boeren niet het geval zou wezen. De vraag is echter of het wel in de bedoeling ligt om de, uittezenden Hollanders voor de z.g. tropische cultures aan het werk te zetten. Voor bijenteelt, welker bevordering men voor 't genoemde eiland op 't oog heeft, en veeteelt, kan men in de kolonie nog wel wat van Hollanders leeren, terwijl het voorbeeld van de gedeeltelijke mislukking van de hollandsche kolonisatie bij Paramaribo mank gaat.

Met genoegen zien wij bij deze begrooting naast meerdere uitgaven voor de triangulatie en topographische opname van het eiland Curaçao, opmeting van het domein op Aruba en Bonaire, een permanente tentoonstelling, alles hoogst nuttige zaken, waarop reeds lang was aangedrongen, bedragen uitgetrokken voor de zoo noodige verbouwing van het krankzinnigengesticht en voor het geven van uitbreiding aan de verpleging van- en geneesmiddelen voor onvermogenden.

Een teleurstelling baarde 't ons uit de M. v. T. te ontwaren, dat de kans bestaat, dat de aanleg van dammen en putten op den duur geen voldoende resultaten geven zal, waarom dan ook, hoewel een gelijk bedrag als voor 1905 f 10.000 wordt aangevraagd om met de geleidelijke voortzetting van dien aanleg voort te gaan, het bestuur zich voorbehoudt het gevraagd crediet eventueel ook te doen strekken tot het nemen van proeven met andere middelen tot waterverschaffing.

De Wekker merkte naar aanleiding van deze begrooting het volgende op:

«Waar wij met loffelijken ijver en taaie volharding pogingen zien aanwenden, om den landbouw enz in de kolonie te bevorderen, ten einde deze daardoor uit haar verval te trachten op te beuren, en het moederland bewijst genegen te zijn, die pogingen financieel te steunen, zal een ieder, die het wel met onze kolonie meent, dat streven moeten toejuichen. *Vogue là galère* dan, en worden er geen gunstige resultaten verkregen, men zal dan ten minste de zelfvoldoening smaken, er zijn best toe te hebben gedaan".

Waar een wil is een weg. Wanneer we in de barre zandvlakten langs het Suez-kanaal, hier en daar groene rustpunten voor het oog ontwaren, die aan het levenbrengend water haar oorsprong danken, zelfs in het heet geblakerde zand van Djiboeti in den tuin van het gouvernementspaleis het groen zagen ontspruiten, de Engelschen, heerlijke tuinen in Hongkongs rotswand hebben weten aan te leggen, moet ook Curaçao door water kunnen worden gered, en water zal men vinden op den duur in 'n land, dat eens met bosschen was bedekt.

Week-Overzicht.

In de afgeloopen week ontving het *Alg. Hbl.* eindelijk van zijn parijschen correspondent het bericht betreffende de samenstelling van de fransche delegatie, die deel uitmaakt van de gemengde fransch-nederlandsche commissie, welke zich te 's-Gravenhage zal onledig houden met het beramen van maatregelen tegen de strooperijen op de fransch-nederlandsche grenzen in Guyana. Zooals onze lezers zich zullen herinneren konden wij reeds eenige weken te voren die samenstelling mededeelen. Opmerkelijk achten we het evenwel dat een nederlandsch blad van uit Parijs moest worden ingelicht betreffende de namen der nederlandsche commissarissen, die dan nog gedeeltelijk verkeerd of met onjuiste titulatuur werden weêrgegeven. Is men hier zoo geheimzinnig, of is men te voren overtuigd dat deze koloniale quaestie zoo weinig belang inboezemt, dat zelfs het Nederlandsch correspondentie-bureau daarmee niet op de hoogte werd gesteld? Het schijnt dan nu, dat behalve de heeren Lucien Hubert, Weber en van Vollenhoven voor Frankrijk, de heeren Mr. Schoch, Mr. Gastman en Jhr. van Panhuijs voor Nederland aan de beraadslagingen der commissie zullen deelnemen. De heer Hubert wordt reeds den 25en dezer, als voorzitter der fransche delegatie, te den Haag verwacht.

Aan de *Nieuwe Rott. Ct.* wordt uit Batavia gemeld dat de heer Liefrinck, lid van den Raad van Indië, en oud-resident van Bali en Lombok in commissie naar Bali wordt gezonden, met het oog op de verwikkelingen, welke ons bestuur daar bedreigen door de houding van den vorst van Badoeng, ten deze gesteund door zijn collega van Tabanan, met wien het bestuur ten vorigen jare een appeltje te schillen had wegens het, tegen ons uitdrukkelijk verbod dàår voorgekomen geval van *mesatia* (weduwenverbranding), en door het landschap Gianjar, uit dankbaarheid waarschijnlijk voor den, door ons bestuur aan de bevolking verleenden steun tegen den herhaalden overlast, dien zij van de machtiger naburen ondervonden, die in het landschap naar hartelust kwamen rooven, moorden en plunderen, totdat Gianjar op verzoek van de bevolking en hare hoofden bij het nederlandsch-indisch grondbezit werd ingelijfd, en ons prestige op het eiland aan het volk van Gianjar de zoo gewenschte rust verschafte. Deze houding van Gianjar doet ons weêr zoo duidelijk zien het weinige nut, dat eene zij het nog zoo

vreedzame annexatie afwerpt, zooals voor enkele districten in de Bataklanden en in eenige landschapjes ter Sumatra's Westkust nog onlangs werd uiteengezet, wanneer de door ons, op hun verzoek, ingelijfden niet de zegeningen van het nieuwe bestuur *blijven* inzien. Zoolang ons prestige op het eiland bewaard bleef, enkel vlootvertoon voldoende bleek om de weerspannige vorsten van Kloengkoeng en Tabanan te bewegen, het hoofd in den schoot te leggen, konden wij ons, met den factor dankbaarheid in ons voordeel, van de rust in Gianjar verzekerd houden. Maar er is nog 'n andere factor, die bij inlandsche volkeren momenteel sterker weegt dan dankbaarheid — de vrees. Het is zeer de vraag, of het bestuur der residentie Bali en Lombok in de laatste jaren aan handen is toevertrouwd geweest, die ons prestige wisten hoog te houden, (in een soerabajasch blad werd deze vraag in negatieven zin beantwoord), en de omstandigheid, dat de neutraliteits-questie ons op het oogenblik de handen bindt, kan voor de turbulente balische radjas niet onbekend gebleven zijn.

Voor hen schijnt het oogenblik thans gunstig om zich van 'n lastige en naar beweerd wordt niet billijke voogdij te ontslaan, en wie nu, wat Gianjar betreft, rekent op de dankbaarheid van het volk, aan alle zijden omringd door zijne oude vijanden, dat het in die omstandigheden aan onzen kant zal blijven staan, overschat de diensten, die wij aan dat volk bewezen. Annexatie mag nimmer ten doel hebben simpele gebiedsuitbreiding; maar moet ten grondslag hebben de wil en de macht, om niet alleen onze bestuursrechten, maar ook onze bestuursplichten uit te oefenen, onder welke laatste zeer zeker niet in de laatste plaats behoort de verzekering eener blijvende bescherming aan onze nieuwe mede-onderdanen.

Wat de eigenlijke quaestie betreft, meenen wij niet te mogen vooruitloopen op het in te stellen onderzoek, dat aan den in balische zaken doorkneeden oud-resident Liefrinck best is toevertrouwd, en besluiten wij met de hoop, dat het dezen moge gelukken het geschil op voor allen bevredigende wijze uit den weg te ruimen.

Terwijl de marine-specialiteiten het Russische eskader van Rotjestvenski volstrekt niet in onze Indische wateren verwachtten, kwamen er opeens telegraphische berichten, dat het de straat Malakka doorstoomde, voorbij Singapore ging en de Chineesche zee invoer. Wij verheugden ons reeds, dat nu 't gevaar voor schending onzer neutraliteit geweken zou zijn, toen latere telegrammen meldden, dat de vloot den weg naar Batavia had ingeslagen.

Dit nu werd al dadelijk zeer onwaarschijnlijk geacht en eene volgende tijding was dan ook, dat het Russische smaldeel bij de, tot de Residentie Riouw behoorende Anambas-eilanden-groep ten N.-O. van Singapore, aan den ingang der Chineesche Zee, ten anker was gekomen. Japansche vaartuigen waren in de buurt gezien en tot het zoo noodig handhaven der neutraliteit werd door onze oorlogsschepen zee gekozen.

Gisteren morgen seinden de Bataviasche correspondenten van het *Handbl.* en de *N. C.*, dat bij de Anambas-eilanden een zeeslag werd geleverd in 't gezicht der Nederlandsche schepen. Het vermoeden is echter, dat dit geen groote zeeslag zijn kan, doch slechts eene ontmoeting met Japansche verkenningsvaartuigen.

Uit de Pers. Een indisch leger. *Alg Hbl.* van 6 dezer. Bali. *Nieuwe Cour.* van 8 dezer. Een benoeming, id.

In het *Alg. Hbl.* troffen we, met voldoening, van 'n Oud Soldaat het volgend ingezonden stukje aan:

»Zou men eindelijk bij ons Indisch leger den practischen weg opgaan? Er is wel kans op, nu er te Buitenzorg een opperbevelhebber zetelt, die, beter dan iemand anders, de practijk van het oorlogsleven kent, en weet, dat de eerste eisch voor de Indische troepen is: in de allerhoogste mate mobiel te zijn.

Men zie nu eens onze kleine inlandsche soldaten, gestoken in een Europeesche uniform, gewapend met een geweer, haast even groot als zij zelf zijn, geoefend naar in hoofdzaak Hollandsche reglementen. En ook zelfs de Europeesche soldaten, voor wie, in het Indisch klimaat, de kleeding, ook al niet practisch, de bewapening en al, wat zij verder mee te voeren hebben, te zwaar is voor lange, vermoeiende marschen.... De ondervinding in Atjeh en laatstelijk ook in de binnenlanden van Bandjermasin opgedaan met de oordeelkundig gewapende en in practische richting opgeleide marechaussees, heeft, dunkt ons, reeds voldoende gesproken.

De zaak is, dat wij noodig hebben een in werkelijkheid *Indisch* leger, geen »namaak-Hollandsch«; eene infanterie, gewapend met karabijn en klewang, gekleed op een wijze, zoo, dat de man zich gemakkelijk beweegt.....

Wat die bewapening betreft, — het is al eenige jaren geleden, dat een legercommandant voorstelde, de nieuwe geweren, model 1905, maar weder naar Nederland terug te zenden en voor de Nederlandsche infanterie te bestemmen, en in de plaats daarvan zooveel lichtere karabijnen te geven. Aan het voorstel werd geen gevolg gegeven, en men heeft zich in Indië eenigszins beholpen door telkens meer uitbreiding te geven aan het korps marechaussee.

Ziehier een paar cijfers:

Op ulto. 1898 telde dat korps 9 officieren, 30 Europeanen, 202 Amboineezen, 248 andere inlanders; vijf jaar later (1903) 19 officieren, 71 Europeanen, 630 Amboineezen, 635 andere inlanders.

Daarentegen is in dat tijdvak de totale sterkte van het Indische leger van 42235 tot 36539 man gedaald.

Het was dus niet, dat men meer soldaten, — maar wel, dat men meer *bij uitstek in de practijk bruikbare* soldaten noodig had.

Het korps marechaussee heeft bewezen, dat men, onder Europeesche leiding, uitstekende soldaten heeft aan Amboineezen en inlanders, mits men hen naar hun aard *bewapent en gebruikt.*

Is er dan, mogen wij vragen, niet alle aanleiding om in die richting door te gaan? Men bedenke wel, dat, naarmate de amboineesche en Inlandsche soldaten in staat zijn betere diensten te bewijzen, het aantal Europeesche soldaten naar verhouding zal kunnen dalen; de laatsten zijn betrekkelijk duur, moeilijk te verkrijgen en.... een belangrijke factor in het ontstaan der »paupers«, der weinig ontwikkelde Indo-Europeanen, wier aantal in de laatste jaren reeds zoo veelvuldig de aandacht trok.«

Naar aanleiding van de meening der *Java-Bode*, dat het gewestelijk bestuur van Bali zich wel eens door een slimmen Chinees kon hebben laten beetnemen en de beweerde strandroof, waarvoor van de vorsten schadevergoeding werd geëischt, eigenlijk geen strandroof zou zijn geweest, teekent de *Nieuwe* het volgende aan:

»Mag men het blad gelooven, dan zou hier te haastig en zonder voldoend onderzoek zijn opgetreden. Is dit inderdaad het geval — wij matigen ons, bij gebrek aan gegevens ten deze geen oordeel aan — dan is het te hopen en mogen wij ook verwachten, dat alsnog een eerlijke en bevredigende oplossing zal worden gevonden. De gouverneur-generaal, wars van alle zwakheid, zal niet doordrijven *uit vrees* van zwak te schijnen, terwijl hij in het lid in den Raad van Indië, Liefrinck, een adviseur heeft, doorkneed in de kennis van Balische toestanden en die te veel hart voor land en volk heeft om het aan te kunnen zien, dat hen onrecht zou worden aangedaan of een gewapende bestraffing hen zou worden opgelegd, wanneer niet volstrekte noodzakelijkheid dit gebiedt.

Waar tegenover staat, dat, bij gebleken schuld van de zijde van het vorstenbestuur, niet moet worden geschroomd den radjahs aan het verstand te brengen, dat het onze regeering met de handhaving van het gezag ernst is.«

De benoeming van majoor Swart tot hoofd van het civiel en militaire gezag in de residentie der Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo, geeft hetzelfde blad aanleiding tot de opmerking, dat de gouverneur-generaal blijkbaar de moeilijkheden, waarvoor het bestuur zich daar zag gesteld, nog lang niet als overwonnen beschouwt en hij een ingrijpen wenscht, krachtiger dan tot dusverre geschiedde.

Ten aanzien van de overplaatsing van resident de Rooy naar een zooveel minder belangrijk gewest als Timor, teekent het blad het volgende aan:

»In Indische bladen wordt de opmerking gemaakt, dat de heer De Rooy eerst in Mei twee jaar resident zal zijn geweest, zoodat hij, mocht hij zich, door dezen maatregel verongelijkt achten en liever zijn pensioen aanvragen, geen recht zou hebben op een residents-pensioen. En er zullen vermoedelijk menschen zijn, wien het hard, misschien zelfs eenigszins onrechtvaardig voorkomt, dat niet tot Mei gewacht is om den heer De Rooy in de gelegenheid te stellen een eervolle, voor zijn financieele belangen, niet schadelijke retraite te blazen. In Indië bloeide vroeger het kassian-stelsel en het heeft hier en daar, zegt men, nog zijn adepten. Maar het behoeft niet gezegd te worden, dat in den tegenwoordigen tijd daarmede gebroken is en maatregelen, noodig geoordeeld voor de pacificatie van een gewest, niet om redenen van particulieren aard kunnen worden uitgesteld«.

Om nog een reden acht het blad vorenstaande benoeming belangrijk. Het is, gelooft het, voor de eerste maal, dat de gouverneur-generaal van Heutsz met kracht wijzigend ingrijpt in bestaande toestanden en de beginselen in toepassing brengt, welke men met zijn naam vereenzelvigt.

Oost-Indische berichten.

Het gerucht, ook reeds in ons blad medegedeeld, dat de resident van **Banka** en de hoofdingenieur, chef van de tinontginning, spoedig een onderhoud zullen hebben met den gouverneur-generaal, blijkt, volgens het *Bat. Nbl.*, inderdaad eenigen grond te hebben. Wij hopen, dat de resultaten van dit onderhoud in het belang zullen blijken te zijn van de mijnwerkers.

Zooals reeds bekend is, is de regeering voornemens alle strikt onnoodige **subsidies**, voor welk doeleinde dan ook, in te trekken.

In de eerste plaats geldt dit die aan kerkbesturen voor een organist, een koster, een bediende enz. Op deze bezuinigingen moet reeds voor het volgende jaar gerekend worden.

In de 62,000 gulden, uitgetrokken onder het hoofd: »Subsidiën aan Kerkfondsen tot bezoldiging van bedienden, toelagen voor het geven van godsdienstonderwijs, bijdragen in de kosten van den openbaren christelijken eeredienst« zal dus ook het snoeimes worden gezet en gelijk bekend ook in alle kasplantjes, die met staatshulp in 't leven worden gehouden.

De schuilplaats van raden Tandjong Baharoedin aan de Soengei Pinang, in het **Djambische,** werd den 4en Maart door Demang Brahsin met eenige pradjoerits overvallen. Kemas Ali Basa en het bendelid Raden Mat Tahir werden gevangen genomen. Ook werd, op aanwijzing van het doesoenhoofd, het bendehoofd Raden Soerio gevangen genomen.

Ook op **Borneo** heeft luitenant Christoffel weer succes gehad. De vijandelijke benting te Toembang Koetjoe, bovenstrooms Baboeat, waarin twee dagen te voren de Soerapi en Antoeng Koewing zich nog ophielden, werd door hem genomen. Zes vijanden sneuvelden, twee werden gewond en drie achterlaadgeweren werden buitgemaakt. Onzerzijds werden geen verliezen geleden. Het bericht uit de Boven-Doesoen, dat de menschen in groot getal hun onderwerping aanbieden, wordt bevestigd. (1)

De nieuwe resident van Timor, de Rooij, is naar Buitenzorg opgeroepen, om met den gouverneur-generaal overleg te plegen, aangaande de op Timor te volgen gedragslijn.

Terwijl aan Dr. Snouck Hurgronje door de regeering is opgedragen, om de handelingen van den regent van Poerwokerto na te gaan, beschikt zij sedert maanden over het rapport van den resident van Rembang omtrent de handelingen van den regent van Bodjonegoro, Raden Adipatie Reksokoesoemo, welke handelingen den resident drongen den regent tot ontslag uit 's lands dienst voor te dragen.

Naar het *Bat. N.bl.* mededeelt, hangt deze zaak samen met de verantwoording van de moskee-kas en met tal van andere onaangename klachten, door de ingezetenen van Bodjonegoro tegen hem ingebracht.

De afdeeling **Koelon Progo**, het sultangebied bewesten de Progo, die tot nog toe uit drie onderregentschappen bestond, zal thans ingevolge een oendang-oendang van Z. H. den Sultan van Djokjakarta, met 1 Mei een regentschap worden, aan 't hoofd van de verschillende districten en onder-districten zullen pandji's en mantri's komen. Den regent wordt Pengasih als standplaats aangewezen, terwijl hij den titel krijgt van Toemenggoeng.

Deze oendang-oendang is uitgevaardigd, schrijft *Mataram*, om in de geheele residentie meer eenheid in het bestuur te brengen.

De *Makassaar* weet eenige bijzonderheden mede te deelen omtrent de **expeditie naar Sawietto.**

Zooals bekend, hebben ten westen van het meer Tempé vijf inlandsche staatjes zich reeds vroeger tot een bond vereenigd, die dan ook de Adja Tapparang-bond heet.

Nu was eenigen tijd geleden een vertrouweling van Aroe Djampoe, een vasal van Sawietto, door een volgeling van Daeng Magontang van Sawietto vermoord. Deze Daeng bood het volgens de landsinstellingen verschuldigde bloedgeld aan, doch de terecht beleedigde partij weigerde dit en eischte, dat Daeng Magontang en diens volgelingen het land zouden verlaten, hetgeen dezen weigerden.

Zij werden nu door Kraeng Alloe, prins van Goa, tevens zoon van den eersten rijksbestierder van dat rijkje, schoonzoon van Aroe Djampoe, aangevallen, doch de volgelingen van Daeng Magontang slaagden er in Kroeng Alloe op de vlucht te jagen.

Deze riep nu de hulp in van zijn vader, waarop twee zonen van den rijksbestierder en twee van den radja van Goa besloten om met 126 gewapende volgelingen naar Djampoea, voornaamste plaats van Sawietto, te gaan om te helpen.

Daar men verwachtte, dat de Goareezen de reis over zee zouden maken, werd de »Zwaan« uitgezonden, om hun voornemen te verijdelen.

Het bleek verder nog dat eenige gewapende onderdanen van den radja van Goa zich naar Djampoea op reis hadden begeven, waardoor het met Goa bestaande politieke contract ten zeerste werd geschonden.

Ook de „Zwaan" was zoo gelukkig 5 prauwen met gewapende Goareezen in zicht te krijgen, die later, op last van den resident, op sleeptouw werden medegenomen.

(1) Luitenant Christoffel, moet er weer op uit zijn met onbekende bestemming, schrijft het *Bandj. Nbl.* Men vermoedt dat het doel van den tocht de bovenloop van Soengei Laoeng is. De hulptroepen uit Doessoen-Timor zijn bedankt.

Zonder bloedvergieten was de tocht dus met een schitterend succes bekroond.

Aan den last, om een losgeld van f 10800 te betalen bij wijze van boete voor het schenden van het contract, werd door den vorst voldaan, waarna allen werden vrijgelaten. De prinsen werden met gevolg door een militaire escorte van boord gehaald en naar de gouvernementswoning geleid en daar aan den radja overgegeven.

Door het beleidvol optreden van het civiel bestuur werd dus veel onheil voorkomen, terwijl aan het overmoedige Goa een lesje is toegediend, die 't niet gauw zal vergeten en ongetwijfeld vele andere potentaatjes op Celebes tot nadenken zal stemmen.

De toestand op **Sigli** schijnt, volgens een schrijven van een der leden van de bezetting aan een vriend te Batavia, nog niet zoo heel rooskleurig te zijn, ondanks de zoo hardnekkige pacificatie-berichten, want steeds komen er gewonden binnen en met de veiligheid is het zoo gesteld, dat men zich bij een wandeling geen kilometer van den post kan verwijderen zonder de kans te loopen *gemold* te worden.

Een treurig resultaat nu bijna zeven jaar na de Pedir-expeditie, schrijft het Bat. Nbl.

Ook nabij het **bivak Teunoen** werd 25 Februari een patrouille van tien karabijnen door 25 Atjehers aangevallen. Onzerzijds gesneuveld twee en gewond vijf marechaussées. Vier karabijnen gingen verloren. De marechaussée-colonne onder luitenant **Ebbink**, uitgezonden ter achtervolging der bende van Peutoeha Doelah, is 14 Maart terruggekeerd.

Met de bende werd geen aanraking gekregen. Gedurende den tocht vielen 21 dooden, 5 achterladers en 8 voorladers in onze handen.

Luitenant Brewer overviel den 15den Maart aan de Kroeng Tjoet in Meulaboh Toekoe Tandi met zijn bende. Het bendehoofd en vier volgelingen, w. o. Teungka Kama, sneuvelden.

De vestiging van particuliere ondernemingen van **boschexploitatie** is toegelaten op het eiland Simeuloe, resorteerende onder de afdeeling Tapa-toean op Atjeh. Als concessionnaris van houtaankap- of boschondernemingen worden voorloopig slechts Nederlanders toegelaten, alsmede vennootschappen, gevestigd in Nederland of in Ned.-Indië onder bepaalde voorwaarden, door den gouverneur van Atjeh bekend gemaakt.

Den 1sten Maart was 't drie jaren geleden, dat de **kolonie Pangoengsen** gesticht werd en er de eerste arme javanen gastvrij werden opgenomen door de stichteres, mejufvrouw M. Jansz. Deze dag werd dan ook feestelijk gevierd en alle verpleegden werden flink onthaald.

Naar de *Locomotief* verneemt, bestaat bij de regeering het ernstig plan om, zooals zulks in Nederland reeds het geval is, aan de europeesche gevangenen in de centrale gevangenis **verplicht godsdienstonderwijs** te doen geven en hen godsdienstoefeningen te laten bijwonen.

Naar de *Sem. Ct.* weet te vertellen, is de wedono van Bandjaran, Raden Mas Pandji Sosro Boesono, thans tijdelijk **regent van Japara,** op de voordracht geplaatst voor regent van genoemde afdeeling.

Deze raden heeft vroeger de lessen aan de Hoogere Burgerschool te Semarang gevolgd tot aan het vijfde studiejaar. Bij het bestuur staat hij aangeschreven als een actief ambtenaar.

Uit Koetoardjo wordt aan het *Soer. Hbl.* geschreven, dat het thans is uitgemaakt, dat daar een **cocosvezelfabriek** zal worden opgericht, waarvoor de heer Strengholt, die een paar jaren op Ceylon heeft doorgebracht om zich op de hoogte te stellen van de fabricage dier vezels, zich moeite heeft gegeven. Genoemde heer vertrok onlangs naar Europa voor den inkoop en de verzending van de benoodigde machineriën. De heer Tydeman bevindt zich thans te Koetoardjo en zal met den bouw belast worden, terwijl te Poerworedjo zich de heer Raadt van Oldenbarneveld heeft gevestigd voor aanraking met den inlander.

De nieuwe resident van Madoera, de heer F. Fokkens, stapte 6 Maart met familie te Kamal aan wal, verwelkomd door den regent van Bangkalan, den patih en andere inlandsche ambtenaren. Eerst in den avond kwam de resident te Pamekassan aan.

Zooals wij vroeger reeds per draad uit **Djokja** hebben vernomen, heeft een inlander uit de desa Merapi een plan op touw gezet om europeanen te vermoorden. Deze tweede poging in nog geen jaar tijds, zegt het *Bat. Nbl.*, geeft wel te denken.

Al is 't ook overdreven achter ieder geval van dezen aard de uiting te zien van een wijdvertakt complot en al moge het gewicht van dergelijke op zich zelf staande gevallen onbeteekenend genoemd worden, toch mogen zij niet worden onderschat, zegt het blad. Zij wijzen op een grond van ontevredenheid, die ook elders kan bestaan en die weggenomen moet worden, wil men het sporadische kwaad geen willigen bodem geven om voort te woekeren tot een algemeen kwaad. De hoofdaanlegger is gevat en zal, evenals de vorige, wel weer waanzinnig worden genoemd. Hulde aan den regent van Sleman, die de beweging het eerst heeft ontdekt.

Uit Kertosono komen thans minder sombere **oogstberichten**. Het regent daar nu niet meer zoo hevig als eenigen tijd geleden. Van de meeste sawahvelden is het water weggevloeid en steken de halmen allengs weer het hoofd op. De bevolking schijnt minder schade te hebben geleden dan men tijdens de overstroomingen dacht en van den oogst zal nog meer terecht komen, dan men eenigen tijd geleden verwachtte.

Van Malang komen niets dan gunstige berichten. Men verwacht er een overvloedigen rijstoogst. Vooral in de desa's om de hoofdplaats staat het gewas gunstig, meldt het *Soer. Hbl.*

De **tentoonstelling** ten voordeele der scholen voor inlandsche meisjes in het gebouw der Kon. Natuurkundige Vereeniging te Batavia trekt veel bezoek en ook de verkoop is bevredigend. Onder de tentoongestelde zaken zijn zeer fraaie voortbrengselen van inlandsche nijverheid, als vlechtwerk, weefsels, oude batikwerken, wapens, handwerken van de scholen voor inlandsche meisjes, oude meubels en teekeningen van scholen afkomstig, kains en sarongs, waaiers, kussens, presenteerbladen, manisanbakken van den regent van Cheribon; keurig borduurwerk, vervaardigd door een inlandsche vrouw te Padang, het vormt een deel van den uitzet van haar kleindochter. Ook het Blindeninstituut zond een verzameling vlechtwerk, door de verpleegden vervaardigd. Over 't geheel maakt de tentoonstelling een uitstekenden indruk.

De onderafdeeling **Tamiang** zal, in stede van onder een controleur, onder een officier der landmacht staan, met den titel van civielen gezaghebber en met standplaats Koeala Simpang, terwijl de pl. milit. comdt. van Koeala Simpang wordt belast met het civiel gezag, onder toekenning van een toelage van f 100 's maands boven zijn tractement als officier.

Het een en ander werd bij gouv. besluit van 10 Maart bepaald.

De *Javasche Ct.* van 3 Maart jl. publiceert een ordonnantie tot uitvoering der **mijnwet**. Daar zij te uitvoerig is, om in dit blad opgenomen te worden verwijzen wij belangstellenden naar de Indische bladen o. a. de *Locomotief* van 8 Maart jl.

Voor de **katoenplanters** in Demak is 't zeker aangenaam te vernemen, dat de resident van Semarang gemachtigd is andermaal te beschikken over een bedrag van ten hoogste f 8000, tot het verleenen van voorschot aan de inlandsche bevolking van de afdeeling Demak ten einde de katoencultuur in die afdeeling te verbeteren en uit te breiden.

Voor de **getah-pertjacultuur** is de opdracht gedaan, om van Selangor (Achter-Indië) 25000 stuks Hevea-zaden te zenden aan het adres van den inspecteur van het boschwezen, ten einde daarmede cultuurproeven te nemen.

Op den 14en Mei wordt de **jaarmarkt** tevens tentoonstelling van inlandsche kunstnijverheids-artikelen te Soerabaja geopend en het ligt in de bedoeling van de commissie om, wanneer deze pasar malem slaagt, elk jaar zoo'n markt te houden, terwijl het plan bestaat om, in 1906 een groote, algemeene tentoonstelling van landbouw, nijverheid en veeteelt te organiseeren.

Voor een complete collectie van vlechtwerk uit den geheelen indischen archipel en de door »Oost en West« bijeentebrengen verzameling worden afzonderlijke loodsen opgericht.

Dank zij de door de regeering verstrekte subsidie van f 3500, de door de Kon. Paketvaart maatschappij, de staatsspoorwegen, de N. I. spoorwegmaatschappij en andere maatschappijen verleende reductie van 50 pct. op de vrachtprijzen van inzendingen, zal de commissie in staat zijn een geheel te vormen, dat zoowel voor de europeesche als de inlandsche en chineesche bezoekers interessant is.

In het *Nieuws v. d. D. v. N.-I.* van 9 Maart neemt de heer **K. Wijbrands** afscheid als redacteur van het blad van zijn lezers. Familiebelangen en de noodzakelijkheid van een kort verlof, na acht jaren verblijf in de tropen, roepen hem weg. Hij hoopt overal in Nederland en daarbuiten rond te zien, versche indrukken op te doen en daarvan in zijn **Reisbrieven** aan de lezers van 't blad te vertellen. De heer G. Wijbrands wordt door hem als zijn tijdelijke vervanger aanbevolen.

Contrôle bij het binnenlandsch bestuur, zoo luidt het hoofdartikel in het *Soer. H.bl.* waarin een lans breekt voor de controleurs bij het binnenlandsche bestuur, de pioniers der regeering in den meest uitgebreiden zin, die, door de opeenstapeling van allerlei, feitelijk niet tot hun taak behoorende, werkzaamheden, hun eigenlijke taak: »contrôle op het bestuur« op den achtergrond moeten schuiven.

Door het gemis eener duidelijke uitéénzetting en afbakening hunner taak, zoo gepreciseerd voor ambtenaren van gelijke positie in andere diensttakken, vormen de controleurs bij B. B. geen zelf-levende deelen van het regeerings-organisme, maar kunnen eerder beschouwd worden als levenlooze onderdeelen, raderen in de bestuursmechaniek, die maar mededraaien in welke richting de chef-machinist ze ook sturen wil en, diens wil moetende volgen, ook vaak stilstaan.

Schrijver eindigt zijn beschouwingen met den wensch dat deze volslagen afhankelijkheid, die doodend werkt op den ijver, zoo noodig voor een goede vervulling van het ambt, zoo spoedig mogelijk weggenomen en den controleurs ook een stem in het kapittel gegeven worde.

Door het proefstation Oost-Java is aan de leden der beide proefstations een circulaire gezonden, w. i. aan hen de levering wordt aangeboden van eenige **rietvariëteiten**, uit zaad verkregen, welke in de laatste drie jaren door rietproductie en suikergehalte hebben uitgemunt. Onder de rietvariëteiten komen er voor met wonderbaarlijke producties. Er zijn nummers onder, zooals nos. 152, 188, 213, 228 en 242, die resp. 202, 227, 221, 217 en 219 pikols winbare suiker per bouw opleverden.

Deze stekken worden aan de leden alleen verstrekt, wanneer zij zich willen verbinden, om gedurende drie jaren geen stekken te zullen afstaan aan bibithandelaren of niet-leden.

De heeren Mitchie en Golledge te Colombo zouden een machine vervaardigd hebben ter **bereiding** en **reiniging**, middels wassching, van **caoutchouc** uit het versche sap. Het is een centrifugale machine, die binnen 3 tot 10 minuten, nadat het sap er in gegoten is, hieruit de caoutchouc doet stollen en dan deze sponsachtige, witte massa uitwascht en voor verdere bereiding aflevert.

Uit de machine komt deze massa in de bereidingslokalen, waar zij in groote vellen wordt uitgerold en dan in kleine doorzichtige stukken wordt gesneden. In dezen vorm wordt het snel gedroogd in een sirocco-kamer of ook wel in een gewone droogkamer, waar voldoende luchtverversching is.

De temperatuur moet niet boven de 75° C. komen.

Naar deze wijze van werken, heeft men in een etmaal caoutchouc bereid, geschikt voor verzending. De in stukken gesneden caoutchouc is 't best voor de londensche markt geschikt en kan door persing in kisten verpakt worden.

Al deze caoutchouc heeft een zeer heldere, licht geelbruine kleur, wellicht het gevolg der duchtige wassching.

De machines zijn zoo ingericht, dat zij in open schuren op verschillende punten van de plantage kunnen worden opgesteld, waardoor het tijdroovende vervoer van het sap naar een centrale fabriek wordt voorkomen.

Om een grooten afzet te verkrijgen, zullen de vervaardigers de machines zoo billijk mogelijk verkrijgbaar stellen; de prijs wordt echter in de *Ceylon Observer* niet genoemd, zegt het *Bat. Nbl.* Op 15 Febr. jl. was de prijs van Para-Caoutchouc te Londen f 3.20.

De *Preanger bode* weet te vertellen dat iemand te Bandoeng voornemens is een **papierfabriek** op te richten. Het request aan de regeering is reeds ingediend en eerstdaags zal de concessie wel afkomen, daar de proeven heel goed geslaagd moeten zijn.

Onlangs werd den regent van Demak, **Raden Mas Adipati Ario Adiningrat**, het officierskruis der Oranje Nassau Orde overhandigd, een plechtigheid, waarin de europeesche inlandsche ambtenaren van het gewest zich ten zeerste hebben verheugd. Deze regent is een afstammeling van de oude regentenfamilie Ongodjojo, in 1686 door Soeropati uit het pasoeroeansche verdreven, en een der zonen van den eersten regent, die voor het gebruik van apanage velden heeft bedankt en den stoot heeft gegeven tot het verlaten van dat systeem. Wanneer zijn vader langer was blijven leven, zou hij hoogstwaarschijnlijk geen regent, maar spoorwegingenieur zijn geworden.

Men ziet in hem een der hoogst ontwikkelde inlandsche grooten, die voortdurend zijn beste zorgen besteed had aan de afdeeling Demak, die aanhoudend oplettendheid eischt en vaak zorgen baart.

Koloniale Sociologie.

Het 2de internationaal congres voor »Koloniale Sociologie« dat dit jaar te Luik zou worden gehouden en waarvan wij het door de Regelingscommissie vastgestelde program reeds geruimen tijd geleden hebben bekend gemaakt is, volgens door ons ontvangen berichten, na eerst bestemd te zijn geweest om eene sectie uit te maken van een meer algemeen Congres met den titel van »Expansion Economique Mondiale« thans volkomen bijgezet. Door de

permanente congrescommissie, die onder voorzitterschap van den heer Le Myre de Vilers, te Parijs zetelt, tot een volgend jaar uitgesteld.

Welke redenen de Belgische Regeering hebben bewogen om dit jaar te Luik liever geen congres te hebben, waarvan de sociale belangen der koloniën in 't bijzonder 't onderwerp van behandeling zouden zijn, is ons uit de ontvangen mededeelingen niet duidelijk geworden. Wij hopen nu, dat onze koloniale vereenigingen zullen weten te bewerken, dat het volgend jaar Nederland voor het houden van het Congres voor Koloniale Sociologie worde gekozen.

Het uitstel spijt ons, omdat wij van een paar landgenooten reeds de toezegging naar het comité hadden overgebracht om enkele zeer belangrijke punten van het program te behandelen, maar vooral doet het ons leed omdat wij de humanitaire begrippen van koloniaal beheer, die in 1900 te Parijs hebben voorgezeten. zoo gaarne weder in een tweede samenkomst hadden aan het woord gezien.

Men heeft ons 't programma van het internationale congres van „Economische uitzetting over de Wereld" (wij vinden geen betere vertaling) toegezonden en nu wij dit met al zijn toelichtingen, aandachtig hebben nagelezen en overwogen, verwondert het ons volstrekt niet, dat de „Sociologie Coloniale" zooals ze eerst op een vroeger Koloniaal Congres in Brussel en twee jaren later in 1900 te Parijs werd opgevat zich daar niet tehuis gevoelde.

Het den 24en September 1905 te Bergen in Henegouwen (Mons) te houden Congres, dat vijf dagen zal duren, gaat uit van de Belgische regeering. Het Koninklijk besluit, waarbij het werd geproclameerd, is gecontrasigneerd door de vijf ministers, die het voorstel er toe deden.

De belangen der landen, waar het den expansielustigen behaagt zich te komen vestigen worden wel niet geheel en al over het hoofd gezien, doch het congres geldt blijkbaar in hoofdzaak de middelen om de economische uitzetting zoo practisch en voor de exploiteerende landen zoo voordeelig mogelijk te maken. Het zoekt naar den besten weg om de, voor de expansie noodige agenten te vormen en om hun leven aangenaam en hun bedrijf winstgevend te doen zijn! Verder worden verbeterde maatregelen gewenscht voor internationaal verkeer en internationale statistiek, de veiligheid en 't gemak der scheepvaart, het zoo onschadelijk mogelijk maken van de tot nog toe onvermijdelijk geachte inkomende rechten enz.

In dit een en ander ligt zeker heel veel nut. Wanneer mannen van kennis en ondervinding voldoen aan de uitnoodiging om de gestelde vraagpunten in te leiden dan kan de bespreking daarvan hoogst merkwaardig zijn, dan kunnen zelfs ook de door eene achterdeur binnengesmokkelde belangen van de inlandsche bevolking der geëxploiteerde landen hunne warme verdedigers vinden.

De Vde Sectie heeft tot titel:

Beschavende expansie naar nog minder bekende landen (pays neufs).

Vraag 2 van dit hoofdstuk luidt:

Welke zijn, in de nog minder bekende landen, de beste wijzen om ethnographische en sociologische studiën te maken ten einde te geraken tot eene wetenschappelijke kennis van den socialen toestand, wat de zeden en gewoonten der inlanders betreft en deze dan tot eene hoogere beschaving te kunnen opvoeden?

Terwijl in de toelichting op vraag 4 o. a. te lezen staat:

Welk zou het theoretisch en practisch program moeten zijn, dat er toe leidden kan om de voor het uitzwermen bestemde personen, vooral hen, bestemd voor de ambtenaars- en rechterlijke betrekkingen, geschikt te maken voor hun arbeid en hun de beste methoden te leeren kennen voor hunnen omgang met de inlandsche bevolking... waar het geldt de materieele en moreele levensvoorwaarden van deze te verbeteren.

De deur staat dus op een kier.

Wij zullen verder het Bergsche Congres van 24 Sept. en de vijf volgende dagen niet omschrijven. Zijn er onder onze lezers, die van het program kennis willen nemen, dan zenden wij hun gaarne 't onze. Vermoedelijk zal het hun ook worden toegezonden wanneer ze eene aanvraag richten tot het *Secretariat-Général du Congrès International de l'Expansion Economique Mondiale*, 8 rue de la Loi, te Brussel.

Jaarverslag der Afdeeling „Nijmegen" van „Oost en West" over 1904.

Den 23sten September 1901 werd de eerste vergadering gehouden om te Nijmegen te geraken tot de oprichting eener afdeeling van „Oost en West", welke oprichting haar beslag kreeg in eene op den 31sten October d. a. v. constitueerende vergadering.

Sedert die oprichting secretaris dezer afdeeling, heeft ondergeteekende, ronduit gezegd, thans het *twijfelachtige* genoegen — het verslag over de paar laatste maanden van 1901 niet medegerekend — voor den 3den keer een kort overzicht te geven van het in een tijdsverloop van een jaar, door de afdeeling, of liever door haar bestuur, verrichtte.

Ik zeg daar „twijfelachtig genoegen" en „kort overzicht."

Hoe gaarne zou uw verslaggever hebben neergeschreven: „groot genoegen" en „*belangrijk* overzicht.

Edoch! zulks is mij niet mogelijk! zulks ware een leugen!

Of... is 't geen twijfelachtig genoegen: een verslag te moeten uitbrengen, ten aanhoore van slechts *enkele* belangstellenden in 't werken der afdeeling — zooals tot nog toe, blijkens de presentielijsten, plaats vond — van eene vereeniging, die zoo zeer veler sympathie verdient, maar.... ook noodig heeft om werkelijk nuttig te kunnen optreden!

De ondervinding heeft echter geleerd, dat die sympathie, ik zou haast vergelijkender wijze zeggen, nimmer het vriespunt heeft kunnen overschrijden; zeer zeker niet, van de stadgenooten in 't algemeen, maar zelfs niet van de leden *zelven*, in 't bizonder.

Was *ooit* het aantal opgekomen leden voor eene te houden lezing, maar eenigszins evenredig aan 't aantal leden, dat in vorige jaren steeds over de 100 bedroeg, maar waarvan dit verslag moet constateeren, dat het tot 91* gedaald is?

En.... boezemde ééne lezing aan *niet*-leden, ofschoon zij — uit 't oogpunt van populariseering — kosteloos toegankelijk was, belangstelling genoeg in, om meer dan een paar buitenstaanders te lokken?

Neen en nog eens *neen*, moet 't antwoord zijn!

Terwijl uw verslaggever deze bittere, maar *ware* woorden nederschrijft, scheiden ons slechts een drietal dagen van eene door Jonkvr. A. von Schmidt auf Altenstadt te houden lezing over Japan, in verband met Ned.-Indië.

Het land . . . en vogue!

Indië.... *ons* Indië kan zich weinig of niet verheugen over belangstelling in.... Nederland!

Japan.... met zijn gele ras.... *misschien*.... meer.

Hoe 't zij.... 't blijkt uit 't uitschrijven eener lezing over dat land, dat uw bestuur oog heeft voor 't actueele.

Moge ondergeteekende aan den voet van dit verslag kunnen aanteekenen, dat door *groote* opkomst van belangstelling blijk is gegeven.

Te meer.... omdat, in de toekomst Japan wel eens een rol zou kunnen spelen in 't.... tot nog toe — aan Nederland toebehoorende Indië.

Waar nu de belangstelling voor „Oost en West" zoo gering is in Nijmegen, kan een jaarverslag niet anders dan *kort* zijn, omdat onder die omstandigheden, het bestuur eener afdeeling slechts met zeer beperkte middelen rekening moet houden en in ieder geval het *ideale* streven der Vereeniging — liefde opwekken in Nederland voor Indië — niet tot zijn recht *kan* komen.

Evenwel kan de vraag worden gesteld: „Aan wien de schuld?"

„Doet het bestuur wel voldoende om die *noodige* belangstelling op te wekken?"

Het Bestuur kan daarop zelf geen antwoord geven, het brengt slechts verslag uit van 't door zijn bemiddeling en onder zijne leiding verrichtte.

Maar . . . . *dit* wil 't Bestuur wèl zeggen, dat 't met opgeheven hoofde voor de vierschaar ter beoordeeling zijner daden durft te komen.

Ieder jaar toch werden minstens 2 lezingen gehouden. Ter herinnering zij vermeld: in 't 1e jaar, eene lezing over *Java*, gehouden door den heer v. d. Heide, de tweede over *Deli* door den heer Lefèbre, en de derde door den heer J. R. V. D. Lans, over onze eerste vestiging in Indië.

In 't 2e jaar eene over *Suriname* door Dr. v. Cappelle en de 2e door den gep. Kolonel van Zuylen over Sumatra, terwijl in dit jaarverslag nog kan worden melding gemaakt van eene lezing over de *Molukken* door uwen verslaggever en ten slotte over die betreffende *Japan* door Jonkvrouwe von Schmidt auf Altenstadt.

Eene lezing komt globaal berekend, te staan op f 50 à f 60.

D. i. f 25 aan den spreker, (geen honorarium is eene uitzondering) f 15 voor de projectielamp, f 7.50 à f 10 voor de zaal en pl. m. f 8 voor advertentie-kosten enz.

Wordt nu als basis — tot nog toe geldend althans — een honderdtal leden aangenomen, die, op eene enkele uitzondering na, f 1.50 's jaars betalen, dan blijkt daaruit dat de inkomsten pl. m. f 150 bedragen.

Hier is de mededeeling op hare plaats, dat, waar 't Bestuur door een paar extra-vrijgevige leden gesteund *werd*, 't *deze* juist zijn, die aan de vereeniging ontvielen, n. l. ééne door den dood, één door bedanken en één door vertrek.

Deze drie personen betaalden te zamen f 25 aan contributiën.

Waarom de vrijgevige van 't vorige jaar, *dit* jaar zijn lidmaatschap, ad f 10, opzegde, is uw Bestuur een raadsel gebleven.

Het mag wijders als bekend worden aangenomen dat uw Bestuur f 0.50 per lid aan 't Hoofdbestuur moet afdragen, waarvoor ieder lid een ex. van 't Koloniaal Weekblad ontvangt.

Stellende dus f 150 inkomsten van 100 leden — en de toekomst laat zich nog donkerder inzien — moet daarvan f 50 naar 't H. B.

Rest f 100, waarvan gehouden worden 2 lezingen ieder ad f 50; rest *nihil*.

Had uw Secretaris onrecht, te spreken van een twijfelachtig genoegen, ondervonden bij 't opmaken van zijn verslag?

En nu vraag ik: wanneer men voor de somma van f 1.50 een goed geredigeerd Weekblad krijgt *en met zijn huisgezin* 2 lezingen per winter kan bijwonen, kan hier dan sprake zijn van . . . . „te weinig geven voor veel geld?"

En . . . . over 't eigenlijke streven, dat den koloniën-exploiteerenden Nederlander zoo zeer ten goede zou kunnen komen, het nuttigheids-idee dus, was in bovenaangehaalden gedachtengang geen sprake.

Is dit verslag bitter van toon, 't is zoo geschreven, opdat het uitwerking moge hebben ten beste, n. l. dat van de leden z e l v e n meer opwekking uitga om mee te werken tot bereiking van 't doel der vereeniging „Oost en West," door anderen te wijzen op 't program der Vereeniging en op 't werken der Afdeeling, met verzoek haar te steunen. Alleen door middel van *vele* leden, *desnoods* met de minimum contributie van f 1.50 kan Uw Bestuur *krachtig* werken.

En . . . . waar men mij misschien toevoegt: „waartoe deze lange jeremiade, voor zulk een klein aantal belangstellenden?", daar uit ik de hoop, dat dit verslag door het Hoofdbestuur onzer Vereeniging *niet*, als zijn voorganger, ter zijde zal worden gelegd, zonder meer, maar als een protest van den secretaris der „Afdeeling Nijmegen" zal worden aangemerkt, tegen het totaal gemis aan belangstelling te dezer stede voor „Oost en West", waarop hij nu reeds voor den zooveelsten keer wijst en dat hem ten slotte er toe zal brengen zijn taak neder te leggen.

En wat deed de afdeeling nu?

Zij bracht aan 't Hoofdbestuur den wensch over, een vorig jaar op de Algemeene Vergadering alhier geuit: „dat in het Kol Weekblad eene rubriek zou worden geopend, gewijd aan de jeugd en hare voorbereiding en opleiding tot het leven in Indië."

Uit het antwoord van de Redactie, in overleg met het Hoofdbestuur, blijkt, dat er wel sympathie bestond voor het denkbeeld, maar dat de uitvoering te groote moeielijkheden zou opleveren.

Verder greep het Bestuur de gelegenheid aan, om, na het droevig en ontijdig verscheiden van de voor hare landgenooten zoo veel gevoelende en in den geest van „Oost en West" voor hun welzijn ijverende en werkende Raden Ajoe Kartini, dochter van den Regent van Japara echtgenoote van den Regent van Rembang, het Hoofdbestuur uit te noodigen of liever er opmerkzaam op te maken, of het niet op den weg lag om namens de vereeniging een bewijs van eerbiedige hulde te brengen aan de nagedachtenis der afgestorvene, b. v. door het leggen van een krans op hare grafstede.

Hoewel het denkbeeld de sympathie wegdroeg van de Presidente, meende het H. B. het leggen van een krans te moeten ontraden, als niet in overeenstemming met de Javaansche gebruiken.

Brieven van rouwbeklag waren aan de naastbestaanden geschreven en in het Koloniaal Weekblad werden de groote verdiensten van de te vroeg gestorvene met innig leedwezen herdacht.

Met 't oog op 't gebrek aan fondsen, besloot 't Bestuur in 't belang der afdeeling *geen* afgevaardigde te zenden naar de algemeene vergadering.

Hoewel uw secretaris toen conform was van meening in deze zaak met zijne overige bestuursleden, acht hij in algemeenen zin, een dergelijk zich onttrekken aan de algemeene beraadslagingen voor de geheele vereeniging niet wenschelijk.

Ook nu immers bleek, dat op die vergadering een besluit werd genomen, omtrent de afdoening der financieele aangelegenheden der afdeeling met het hoofdbestuur, waartegen een afgevaardigde onzerzijds zich zeker had verzet.

Te meer, omdat op de agenda geen sprake was geweest van de behandeling van een desbetreffend voorstel.

Als commissie van opvoeding had ons bestuur uitermate weinig werk te verrichten.

Slechts een enkele maal werd ons advies gevraagd.

Uitsluitend werd eigenlijk door ons getracht naar het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indiën, door middel van lezingen.

In die richting trachtte het bestuur ook gezellige bijeenkomsten te organiseeren. De weinige belangstelling voor die bijeenkomsten deed ons echter het besluit nemen er niet mede door te gaan.

O. i. is 't te bejammeren, want hoe kan belangstelling beter worden in 't leven geroepen dan door gezellige gedachtenwisseling?

Maar . . . ook hier kwam 't practische leven misschien weer om den hoek kijken.

Middaguur . . . wandeluur . . . visiteuur . . . sociteitsuur.

En 's avonds?

Wel . . . dan is 't te koud, te nat, te ver.

En dus . . . 's middags en 's avonds blijven de leden . . . thuis.

Niets meer voorgevallen zijnde, der vermelding waard, volge hieronder de opgave van 't aantal leden der afdeeling, bij 't einde van 1904 en de sedert geconstateerde mutatiën.

Bij 't einde van 1904 115 leden.

Gaan af:

Bedankt	12
Vertrokken	8
Overleden	4
Totaal afgegaan . . .	24
Resteeren	91 leden.

Sedert meldde zich één nieuw lid aan, het eenige resultaat van het aanbieden van 100 circulaires, in de stad onzer inwoning, aan verschillende daarvoor naar 't inzicht van ons bestuur in de termen vallende personen.

Tot zoover gevorderd met de samenstelling van het jaarverslag, vóór de lezing van jonkvrouw A. von Schmidt auf Altenstadt, valt daarover, na afloop, veel goeds te zeggen en gelooft het bestuur daarop met voldoening te kunnen weerzien.

De opkomst van leden en niet-leden was vrij bevredigend, ofschoon te verwachten was geweest, dat geen stoel onbezet gebleven ware.

In eene boeiende voordracht wist de geachte spreekster ons veel merkwaardigs van Japan en zijne bewoners en bewoonsters te vertellen, sprak over de deugden, die het Japansche volk sieren, maar onthield ons ook niet de vermelding van zijne gebreken.

Terecht wees onze voorzitter, in zijne toespraak, na afloop der voordracht er op, dat, mogen wij westerlingen, eensdeels bewondering koesteren van dat volk, het onze volle sympathie niet kan opwekken, zoolang de vrouw er zulk eene geminachte plaats in de samenleving inneemt, te meer niet, waar deze minachting wortelt in de godsdienstige opvatting der Japanners.

Drie nieuwe leden meldden zich aan.

Ten slotte zij vermeld, dat onze afdeeling in het afgeloopen jaar vier leden door den dood verloor, met name: Kolonel Pompe van Meerdervoort, mevrouw Veerkamp, de heer van der Meer en de heer Santmann. Een woord van leedbetuiging is hier zeker op zijn plaats.

Moge de afdeeling in den nieuwen jaarkring voor sterfgevallen onder hare leden gespaard blijven; moge daarentegen haar ledental toenemen, waartoe nogmaals de medewerking van hare tegenwoordige leden wordt ingeroepen, en moge, mede door de zoo gewenschte toename van het ledental de finantieele kracht der afdeeling grooter worden, waardoor het bestuur met kracht de belangen der Vereeniging kan behartigen, ten bate van het Moederland en de Koloniën.

Nijmegen, 15—3—05.

De Secretaris,
E. von Bose.

(*) Sedert met 4 vermeerderd.

Naschrift der R. C. De secretaris der Afdeeling Nijmegen heeft zeer juist den spijker op den kop geslagen, waar hij wijst op de groote *degelijkheid* van ons volk, die de *practische* meerderheid er toe brengt om zoodra het *moeite* of *geld* kost zich van 't algemeen belang weinig aan te trekken. Het Hoofdbestuur zal zeker gaarne aan het uitgesproken verlangen hebben voldaan om dit jaarverslag waarvan de gezellige prutteltoon aantrekkelijk is in zijn geheel in 't Weekblad te doen opnemen.

Vooropstellende, dat ieder Nederlander, die daarvoor f 1.50 's jaars kan afzonderen lid *moest* zijn van eene Vereeniging, die den innigen band tusschen het Moederland en de Koloniën wil versterken geven wij toe, dat in de eerste plaats zij die met de Indiën meer in het bijzonder te maken hadden of hebben, tot „Oost en West" zouden moeten toetreden en er warme propagandisten voor zijn en daarom kunnen wij ons voorstellen, dat de Nijmeegsche secretaris kastijdend optreedt tegen zijne stadgenooten. Is het echter, zonder nog op het achter den rug zijnde gekwakkel in Amsterdam te letten, in Arnhem, waar ook tal oud-Indiërs wonen beter? En is het enkele duizendtal leden, dat de Haagsche afdeeling telt voldoende?

De aanhouder wint! zij echter zijn en ons devies. Het getal der leden van „Oost en West" die evenals hij dit doet, door ernstige propaganda, door het feitelijk *mee-arbeiden* in 't belang van 't streven der Vereeniging, haar werk krachtig bevorderen en populair maken, is nog gering, maar 't vermeerdert toch gestadig en ook de Vaderlandsche pers begint, blijkens symptomen van den laatsten tijd, in O. en W. eene te waardeeren kracht te zien in nationalen zin.

Niet despereeren: was Koen's zeggen toen hij het vertrouwen in de toekomst van 't werk, dat hij voorhad wilde sterken. Ditzelfde is ook ons woord van opwekking aan de afdeeling Nijmegen.

Waar in het Verslag 't budget wordt opgemaakt, blijkt 't duidelijk hoe weinig eene Afdeeling doen kan, wanneer *al* hare leden zich bepalen tot 't betalen der minimum contributie, eene ernstige aansporing, dunkt ons, voor hen, die *in ernst voor ons streven voelen* en gemakkelijk meer dan *f* 1.50 per jaar contributie betalen kunnen. Wij veroorlooven ons dit *in herinnering te brengen* omdat wij overtuigd zijn, dat velen die, best anders zouden willen, niet er om denken dat ze door verhooging hunner contributie, de Vereeniging zooveel krachtiger zouden maken.

Waar wij de Afdeeling Nijmegen dankbaar zijn voor haar gunstig oordeel over 't Weekblad, nog een kort woord over de rubriek „gewijd aan de jeugd en hare „voorbereiding en opleiding tot het leven in Indië." Ware de Redactie zeker van een vasten degelijken medewerker, die het leveren der stof op zich nam, dan zou zij, overtuigd dat dit ook voor anderen leerzaam zou zijn, zoo'n rubriek wel willen in 't leven roepen.

Afzonderlijke, goed geschreven stukken in den geest als door Nijmegen bedoeld, zal ze echter steeds gaarne opnemen.

„Moederland en Koloniën."

Notulen der Algemeene Vergadering op *Vrijdag* 7 *April* 1905, des avonds te 8 uur, in het *Zuid-Hollandsch Koffiehuis.*

De Voorzitter opent deze eerste vergadering, door het nieuwe bestuur uitgeschreven, heet de aanwezigen welkom, inzonderheid de verschenen dames, die het slechte weder getrotseerd hebben, en geeft het woord aan den heer *T. J. Bezemer*, leeraar aan de Rijks Hoogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool te *Wageningen*, die een voordracht zal houden over de *Christelijke zending in Nederlandsch-Indië.*

Hoofdpunten van sprekers rede waren:

dat van den oorspronkelijken natuur-godsdienst (*animisme*) krachtens zijn wezen geen zedelijke verheffing van den inlander te verwachten is;

dat de *Islam*, voor zoover die dat animisme gedeeltelijk op den achtergrond heeft gedrongen, er toch niet in geslaagd is veel zedelijken vooruitgang onder het volk te brengen;

dat van de *Christelijke Zending* evenwel, krachtens hare methode en blijkens hare resultaten, zoowel zedelijk als maatschappelijk, vooruitgang voor den Inlander te verwachten is. Die *zending* verdient dus, alhoewel haar einddoel alleen van Christelijk standpunt volkomen kan gewaardeerd worden, toch ook *uit een maatschappelijk oogpunt* den steun van hen die met dat einddoel niet instemmen.

Bijzonder treffend waren de verschillende door spreker medegedeelde staaltjes van wreedheden tegen hunne medemenschen, bedreven door volksstammen, die zich anders door groote zachtheid van aard onderscheiden en dat alleen als een gevolg van hunne godsdienstige wanbegrippen.

Door middel van lichtbeelden van platen, toebehoorende aan eene der zendings-vereenigingen, gaf spreker ten laatste aanschouwelijke voorstellingen van kerken, scholen, woonhuizen, groepen van personen, opmerkelijke natuurtafereelen, enz. in verschillende zendingsgebieden.

Van de gelegenheid tot gedachtenwisseling werd alleen gebruik gemaakt door Mevrouw *van den Steen van Ommeren*, die naar aanleiding van de voordracht er op wees, welk een groote verantwoordelijkheid op geestelijk en zedelijk gebied tegenover de inboorlingen onzer Koloniën op ons volk rust. Spreekster is geneigd te vragen: Hoe is wel ons Christendom? Zou Christus zijne leer herkennen, wanneer Hij weder op aarde verscheen? Doen wij onzen plicht in Indië, hetzij wij daar optreden als kooplieden of als krijgslieden dan wel dat groote kwaad, den alcohol, invoeren? Spreekster is van meening, dat het Christendom ook veel slechte dingen in Indië heeft gebracht, en dat voor eene zending in de eerste plaats in het eigen land nog veel te doen zou zijn.

Na dankbetuiging aan den inleider en de voorgaande spreekster bracht de Voorzitter punt 2 der Agenda aan de orde. Na een omstandige bespreking, waarbij een lid, de heer *Kempe*, zich tegen het denkbeeld om het bestuur uit te breiden, verklaarde, terwijl dat door drie anderen, de heeren *van der Does de Bije*, *Scherer* en *Bosboom*, verdedigd werd, werd de uitbreiding met algemeene stemmen, op één na, aangenomen. De heer *Paehlig* had te voren in overweging gegeven, om, met het oog op het minder groot aantal van aanwezige leden, het nemen van eene beslissing op dit voorstel te verdagen, wat evenmin de instemming der vergadering verwierf.

De Voorzitter deelt mede, dat het bestuur tot zijne aanvulling een drietal leden op het oog heeft die het zou kunnen aanbevelen, namelijk de heeren *P. C. Hoynck van Papendrecht*, *F. R. Scherius* en *C. G. van Baerle*, maar dat de vergadering natuurlijk geheele vrijheid van keuze behoudt. Tot de stemming overgegaan zijnde, blijkt dat de heeren *Hoynck van Papendrecht*, *van Baerle* en *Scherius* de volstrekte meerderheid hebben verworven. Genoemde drie heeren zijn dus gekozen.

Het voorstel van het bestuur om den heer *P. H. van der Kemp*, oprichter der vereeniging en afgetreden voorzitter, het eere-voorzitterschap aan te bieden, wordt zonder discussie en bij acclamatie aangenomen.

Daarna sluit de voorzitter de vergadering.

De Voorzitter der Vereeniging,
J. W. STEMFOORT.
De Secretaris,
J. L. SWART.

West-Indische Berichten.

Suriname. Het weinig gunstig beeld, dat uit de onlangs ingediende begrooting voor 1906 tot ons spreekt als het gevolg van den treurigen toestand, waarin cacaocultuur en balata-industrie verkeeren, wordt eenigermate verzacht door de mogelijkheid op beterschap in evengenoemde cultuur. Een, door den districts-commissaris in het saramaccasche ingesteld onderzoek doet duidelijk uitkomen, dat er eenige beterschap in die streek valt waar te nemen. De krulloten verdwijnen en de versteening der vruchten komt in veel mindere mate voor dan te voren. Hoewel de uitvoer voor de geheele kolonie in de eerste maanden van dit jaar nog bleef beneden die van het vorige, hoogst ongunstige jaar, is het toch opmerkelijk, dat de productie van de 12 voornaamste cacao-plantages in het saramac-

casche over de eerste twee maanden van 1905 reeds 33832 kilogrammen bedroeg tegen 73147 in het geheele voorafgaande jaar.

Onze West, die den uitslag van dit onderzoek mededeelde, knoopte daaraan de opmerking vast dat elders de vooruitzichten voor de cacao-ondernemingen nog geen verbetering toonden.

Omtrent de voorgenomen bacove-cultuur verneemt *Paramaribo* nu weêr, dat de van Jamaica geimporteerde planten tot eene reeds te voren in de kolonie voorgekomen reuzensoort behooren, welker aanplanting evenwel werd gestaakt, wegens de vernieling, welke de wind daar somwijlen onder aanrichtte, tot schade tevens voor de cacaoplantages, welke zij moest beschermen. Het blad raadt in elk geval de bacove-aanplantingen door strooken hoog-opgaand hout tegen de heerschende winden te beschermen.

De hoop is nu mede gevestigd op de goud-industrie, welke, het moet erkend worden, dit jaar reeds met, voor het slappe jaargetijde zeer bevredigende uitvoercijfers heeft ingezet: ruim 54,5 kilogrammen vonden in de maand Februari ll. hun weg uit de kolonie, wat voor de beide eerste maanden van dit jaar een totaal maakt van nagenoeg 98 kilogrammen tegen omstreeks 58 in het overeenkomstig tijdvak van 1904. De concessies Gros, waarvoor ten vorige jare betere tijden schenen te zijn aangebroken, beginnen nu weer leelijk achteraan te hinken.

Het goud brengt ons weêr op de brochure, tweede en zeer veranderde editie van den heer de Gelder, welk geschrift natuurlijk in de kolonie niet onopgemerkt is gebleven. Wat ons daarbij tegenviel is, dat aan enkele bladen het geschrijf van den heer d. G. aanleiding gaf, om daaruit een wapen te smeden om dit, zij het ook bedektelijk tegen het moederland te keeren. Alsof dit niet reeds voldoende blijken had gegeven het goede met de kolonie voor te hebben en deze omstandigheid juist den stoot gaf tot 's heeren de G's aanvallen op de kolonie, welke naar zijne meening, die toch blijkbaar gelukkig in Nederland niet of slechts in geringe mate wordt gedeeld, die belangstelling niet zou verdienen.

De *Surinamer* heeft 'n kloek besluit genomen en zal weldra in grooter formaat verschijnen tegen denzelfden prijs, waarvoor 't blad thans wordt uitgegeven. Men ziet hierin een poging van de zijde der katholieke geestelijkheid om zich in de kolonie een overheerschen invloed te verwerven. 't Ligt niet op onzen weg om hierop verder in te gaan, maar we kunnen niet nalaten den wensch te uiten, dat het voorbeeld, van katholieke zijde gegeven, navolging moge vinden, opdat daardoor 't einde gemaakt worde aan 'n toestand, waarin het aan een degelijk, ernstig blad onmogelijk wordt gemaakt, zich naar de behoefte te ontwikkelen, belemmerd door tal van orgaantjes, waarvoor het onderhouden der traditioneele verdeeldheid in stede van dergelijke voorlichting hoofddoel schijnt te zijn.

't Is wonder, dat we na 't bezoek van den anglikaanschen bisschop van Demerara, dat ten doel had de wenschelijkheid na te gaan van het stichten eener engelsche gemeente te Paramaribo, niet ook reeds iets hebben hooren verluiden van 'n komende Paramaribo-*Star* of zoo iets. Een half dozijn kranten voor 'n stad met ruim 35000 inwoners. 't Is veel te weinig! Daar kan best nog wat meer bij! En waar blijven toch de *Nickerie*, *Albina*, *Coronie*, *Koffiedjompo* en *Republiek*?

Maar de beide laatstgenoemde zullen nu misschien wel gauw hun intreê maken, nu de sectie Paramaribo-Republiek waarschijnlijk reeds den 1en dezer voor het publiek verkeer werd opengesteld, en met de uitgifte van perceelen ter genoemde plaatsen reeds 'n aanvang werd gemaakt.

De Koloniale staten hebben toch hun zin gekregen. Bij resolutie van den gouverneur werd het tractement van hun griffier op f 5300 vastgesteld. Het zou ons evenwel bevreemden wanneer in de aanstaande najaarszitting in de Tweede Kamer hierover niet 'n woordje werd gesproken. De afgetreden Staten-griffier, Mr. Benjamins, heeft bedankt voor den, hem bij de jongste verkiezing toegevallen zetel in het Staten-lichaam. Er zal nu weer 'n nieuwe verkiezing zijn gehouden, maar de eenige candidaat, die de eerste maal niet bedankt had, de heer Bibaz heeft er nu van afgezien om naar den opengevallen zetel te dingen. De animo voor dit ambt schijnt niet bijster groot te zijn.

Aangenaam was het ons te lezen, dat een paramaribosche firma, Pitty en Dittrich er in geslaagd is in hare steenbakkerij een product te vervaardigen, dat de vergelijking met het buitenlandsch product niettegenstaande geringeren kostprijs glansrijk doorstaat. 't Is dan ook te hopen dat het bestuur den wenk der *Nieuwe Surin.* om aan dit product aandacht te schenken voor de werken in de kolonie ter harte neme.

Curaçao. Wij ontleenen aan de *Amigoe* dat de schepelingen van de »Santa Maria«, die door de Venezuelaansche autoriteiten te Puerto Cabello werden gevangen gehouden, den 28en Februari ll. op Aruba zijn teruggekeerd, nadat het beslag op genoemde bark was opgeheven. De lieden zouden al dien tijd zonder dat zij een behoorlijk verhoor ondergingen zijn opgesloten geweest, en nu vraagt 't curaçaosche blad of het niet op den weg der regeering ligt om voor die onrechtmatige bejegening van Venezuela voor de betrokkenen schadevergoeding te eischen. Is er werkelijk geen luchtje aan de zaak, dan zal Nederland zeker verplicht zijn voor de belangen der onderdanen van het rijk op te komen. Maar hoe? Dat is de vraag, die zich reeds machtigeren dan wij hebben gesteld. Een amerikaansch blad ziet ons al voor europeesche en amerikaansche belanghebbenden de kastanjes uit 't vuur halen! Betere bescherming tegen en een voldoend toezicht op het gedoe der Venezuelaansche kraken in die wateren, moeten o. i. thans nummer één op het program staan.

Er doet zich op het oogenblik in de kolonie een opmerkelijk verschijnsel voor. Voor Suriname wordt werkvolk van de eilanden Bonaire en Aruba aangevoerd en overgevoerd, en nu zijn er weêr arbeiders van Curaçao naar Bonaire moeten worden gebracht om daar in de zoutpannen te werken, terwijl op Aruba nog steeds door de bestaande ondernemingen steen en been wordt geklaagd over het vermoedelijk, weldra te verwachten tekort aan handen op dat eiland. De goudmaatschappij was toch voornemens uitbreiding aan haar bedrijf te geven, maar in Suriname geeft men de voorkeur aan de meer handelbare Arubanen boven de Curaçaonaars, zoodat ook toestemming tot werving op Aruba werd gevraagd en gekregen, waar men nu zoo'n beetje met de handen in het haar zit.

Op het hoofdeiland Curaçao gaf de aanvraag om arbeiders 'n weinig verluchting. De werkeloosheid moet daar groot zijn en in verschillende advertentiën in de bladen, ziet men dan ook waarschuwingen tegen het betreden van plantages door luitjes, die daar niet op thuis hooren, ter voorkoming van diefstallen, welke er reeds blijken te zijn geconstateerd. Ook de administrateur van Santa Barbara plaatste zoo'n advertentie, zeker uit vrees, dat anders de zoo zorgvuldig bewaarde phosphaat-schat zou wegloopen.

De visscherij-specialiteit, Dr. Boeke, is er al eens op uit getrokken, om het vischwater te onderzoeken. Te zijner eere blijkbaar heeft juist een nieuwe vischsoort een inval gedaan in de curaçaosche wateren. Maar men moet er niet veel van hebben. De beestjes, die in grooten getale zich voor de inspectie hebben aangemeld, zullen wel worden afgekeurd. Het vleesch is zacht en aan spoedig bederf onderhevig.

INGEZONDEN.

Scheiding der Financiën.

Van een onzer medeleden, met hart en ziel in het streven der Vereeniging opgaande, ontvingen wij een viertal weken geleden een ingezonden stuk, met het opschrift, dat wij thans ook als hoofd voor dit artikel hebben genomen.

Het bewuste stuk was geschreven naar aanleiding der ettelijke dagen te voren gehouden zitting van de Tweede Kamer, waarin de leening van 40 millioen ten bate van Oost-Indië was behandeld en met genoegdoening werd door den schrijver aangevoerd, dat volslagen scheiding tusschen de Moederlandsche en de Oost-Indische financiën, bij de leden van de verschillende politieke partijen, die het woord voerden, schering en inslag was.

Het stuk bleef, wegens gebrek aan plaatsruimte tot nu toe liggen en verloor daardoor in zekeren zin zijne actualiteit maar de grondgedachte van den schrijver: dat scheiding der financiën, een eerste eisch moet zijn wanneer men Oost-Indië tot zijn recht wil doen komen is, hoewel niet nieuw, toch zóó juist, dat wij hem de voldoening willen schenken, wat hij voor ons blad schreef, ook nu nog hier te doen volgen, de kracht en den vorm der argumenten, natuurlijk voor zijn rekening latende:

Ook Indië zal die scheiding gaarne zien tot stand komen, al is het dan ook hoogst waarschijnlijk om andere redenen dan een paar der woordvoerders in den Kamer ten beste gaven: om te beletten dat Indië zou profiteeren ten koste van Nederland.

Waar wij zoo'n eenstemmig optreden in deze zaak vroeger nooit aanschouwden, ja waar deze eisch slechts geuit werd door zeer enkelen, daar zouden wij ons moeten verwonderen over deze salto mortale in denkwijze, als wij niet dachten aan het »Voorheen en Thans.«

Voorheen leverde Indië voordeel op voor Nederland. Het cultuurstelsel, ingesteld om Nederland van een hinderlijke lastpost te ontslaan, werd weldra een bron van inkomsten voor 't moederland; millioenen en millioenen kwamen Holland ten goede. Hier werden spoorwegen aangelegd, goede waterwegen verhoogden de welvaart van 't land, belastingen werden afgeschaft of verlaagd, Staatsschuld geamortiseerd enz.

De Heer de Waal schreef o. a.

»Derhalve heeft Indië geleverd:

»de geheele som van 236 millioen over 1850—75 aan »schulddelging besteed, waardoor het nominaal kapitaal der »schuld met 25 pct. en de rentelast met omstreeks 9 millioen »'s jaars verminderde;

»de geheele som van 153 millioen, sedert 1860 en 1875 »voor spoorwegen bestemd; welk bedrag, indien 't geleend »had moeten worden, thans en nog lang wel 6 millioen »'s jaars aan rente bovendien zou gekost hebben;

»een aandeel van 115 millioen in de door de ingezetenen van 't moederland verkregen afschaffing of vermindering »van belastingen« enz. (1)

Of Indië door het vermeerderen der welvaart van Nederland finantieel of moreel ten gronde ging, daar werd minder op gelet.

Dat het den Javaan moeilijk viel, te moeilijk werd zelfs om aan de steeds zwaarder wordende eischen van het moederland te voldoen, daaraan dacht men zelfs veelal niet. Wie bekreunde er zich om of de overschotten nuttig zouden zijn besteed ten behoeve der Indische maatschappij en of waterwerken en andere middelen van productie ook verbetering behoefden? Ja toch enkelen deden dit, maar hunne betogen werden overstemd. De roep was enkel naar geld! Geld moest er zijn, voor de berooide Nederlandsche schatkist.

»L'appétit vient en mangeant«: mochten de Javanen wel uitroepen want langen tijd nadat het moederland geen koloniale baten meer behoefde, weerklonk nog de roep van geld! geld!

Immers zelfs Dr. W. R. Baron van Hoëvell, iemand, die de Inlanders anders waarlijk wel goed gezind was sprak de stelling uit:

»Elke verbetering en hervorming in Nederlandsch Indië »moet getoetst worden aan het belang van de Nederlandsche schatkist«.

Wat te voorzien was is dan ook gebeurd.

Indië heeft de aanhoudende aftapping niet kunnen verdragen. Indië verarmde en dit is zeer natuurlijk.

Wel had het, zooals reeds werd opgemerkt, niet aan waarschuwingen ontbroken, maar »een hongerige buik heeft geen ooren«.

Om de stem in Indië te smoren werd het drukpersreglement, door Thorbecke zoo kenschetsend »het gewrocht der duisternis« genoemd te baat genomen, een ware razzia werd gehouden onder redacteurs en schrijvers.

Sommigen verbannen, anderen de gevangenis in, drukkerijen gesloten, kolossale geldboeten.

Maar hiermede was de toekomst niet tegen te houden, »de evenwicht-zoekende krachten der natuur drijven den »spot met de woelende krachten en hartstochten der men»schen; en die woelingen, zij mogen nog vijf-en-twintig of »vijftig of honderd jaren duren, eens zal *de Tijd* komen, »die niet, evenals in den door mij openbaar gemaakten »*Droom* zal zeggen: *Komt, ziet en leert*, maar die dan het »Nederlandsche volk in donderende taal het: *gewogen en te »licht bevonden!* zal toeroepen.« 2)

Welnu, de Tijd staat voor de deur!

Thans is Indië verarmd en bij voortgaande inzinking zullen chronische hongersnooden, het lot der bevolking worden. De belastingen zijn tot eene onvermatige hoogte opgedreven

Volgens den Heer van Deventer bedraagt de belasting bij een verdienste per gezin van *f* 87, *f* 16 of *f* 18 pct. 3). Hierbij is echter alles voor dit percentage zoo gunstig mogelijk genomen.

Mr. Brooshooft komt tot een veel hooger bedrag . . . . „als een trouw beeld der waarheid dat het Gouvernement »den inlander, waar het maar kan, het vel over de ooren »haalt en op deze wijze — om het leitmotief hier nog eens »te herhalen — op de zuur verdiende inkomsten van dood»arme menschen jaarlijks een gezamenlijke belasting heft »van gemiddeld **25 pct.**«. 4)

Nu dit zoo is zal Nederland dan toch wel Indië te hulp komen zou men denken!

Nederland zal zich den vroegeren tijd gedenken en indachtig aan het spreekwoord: »dankbaarheid is een deugd van schoone zielen«, den ongelukkigen Javaan bijspringen.

Het zal zich gedenken hoe het eens bij een berooide schatkist, zijn baat moest zoeken bij Indië, hoe het vaak tegen recht en billijkheid in giften vorderde. Ja hoe het in zijn gelddorst, eer en waardigheid vaak te grabbel gooide. Het zal zich de comptabiliteitswet gedenken, die aan het batig slot een einde moest maken, maar och, de dood van het batig slot was de geboorte van de »bijdrage«.

Het batig slot is dood, leve de bijdrage! mocht men toen gerust uitroepen.

Het zal zich herinneren dat Engelsch-Indië reeds lang »scheiding van finantiën« heeft, dat Engeland slechts hoogst zelden van zijne kolonie profiteerde.

Het zal zich herinneren de wet van 1778, waarbij bepaald werd »dat in Noord-Amerika en de West-Indiën voortaan geene belasting dan ten behoeve van deze koloniën zelve zou worden geheven« 5), welk beginsel, zij het ook stilzwijgend, tevens op Engelsch-Indië werd toegepast.

Het zal indachtig wezen dat er nog een »eereschuld« bestaat, het zal zijne plichten als koloniale mogendheid nakomen.

Jawel, dat kun je zoo begrijpen!

De eer! och daar speelt men mee. Men haalt zijne schouders op over die stommelingen, die hiermee aankomen, men laat hen zich afsloven om aan de hand van statistieken te bewijzen dat het in andere Koloniën veel beter gaat, men zegt eenvoudig »dat weet ik niet, maar als 't zoo is dan zullen er wel andere redenen voor zijn.«

Klaagt men over den nood in Indië dan staan de Nederlanders in 't algemeen gereed met drie antwoorden: dat weet ik niet, dat is niet waar, en dat is overdreven.

Hoe beide laatsten met het eerste zijn te rijmen dat doet er minder toe.

Ook daar heeft men verschillende »argumenten« tegen.

De kolonie is er voor het moederland, meent de een en dus kan van een schuld nooit sprake zijn.

Nederland heeft zeer veel voor Indië gedaan, meent een ander en dus kan van een eereschuld niets aan zijn, ja soms gaat men zoo ver te beweren dat Indië een schuld aan Nederland zou hebben. 6) Indië's grieven zijn misplaatst verkondigd een derde 7).

Neen, zegt een vierde, dat is niet zoo, de grieven zijn volkomen juist: maar men kan de uitbuitingspolitiek niet op het geheele Nederlandsche volk verhalen.

Van het laatste vinden wij een voorbeeld in »Het Volk« van Zondag 12 Maart l.l. no. 1517:

»In de penarie«

»Gelijk de arbeidersklasse weet hebben »wij« koloniën. »Er gaan zelfs wel arbeiders heen als koloniaal. En de groote planters en andere ondernemers uit het wingewest spelen in Nederland den philantroop. Geld dat vaak op de afschuwelijkste manier verdiend is, waaraan het bloed kleeft van de martelaars van het maleische en Chineesche »proletariaat dient in Nederland ter belooning van proletariers die drankvrij zijn, niet met de justitie »in aanraking geweest, en niet lichtzinnig getrouwd. »Kortom, als zij het al niet in de aardrijkskundeles hadden geleerd, de nederlandsche arbeiders weten toch »dat »wij« koloniën hebben . . . . . En de Nederlandsche »schatkist heeft in de vorige eeuw ook af en toe van Indië »geprofiteerd« enz.

Ik wreef mijn oogen nog eens uit, maar jawel ik had goed gelezen.

De schrijver van dien onzin schijnt wel eens van batige sloten te hebben gehoord, althans hij beweert dat de schatkist in Nederland »af en toe« van Indië heeft geprofiteerd. Verder schijnt hij het echter niet gebracht te hebben of hij heeft een zeer unieke opvatting van »af en toe«. Maar dit daargelaten, zou de schrijver nu werkelijk meenen dat het Nederlandsche proletariaat van dit »af en toe« toegestroomde geld, bedragende *f* 802,426,000 + nog het geld dat »de groote planters en andere ondernemers« uit Indië hebben getrokken, niet anders zou hebben geprofiteerd, dan dat voor een deel van dit bedrag . . . . . kolonialen zouden zijn aangeworven! Zou hij werkelijk meenen, dat het Nederlandsche proletariaat absoluut niet heeft geprofiteerd van de amortisatie van de staatsschuld, van de verlaging van de belasting van de verbeterde verkeersmiddelen, behalve nog de indirecte voordeelen: uitbreiding van handel, scheepvaart enz.?

Zoo hij dit werkelijk ernstig zóó mocht denken, kunnen wij niet anders dan den man beklagen.

Niet alleen op de in de Oost rijk geworden planters mijnbouwers en kooplieden, niet alleen op de vermogenden in den lande, wier fortuinen bijna uitsluitend in de koloniale exploitatie hun oorsprong hebben, maar op het gansche Nederlandsche volk rust den plicht om thans de rekening met Oost-Indië te vereffenen door krachtig bij te springen waar de verdere inzinking kan en moet worden tegengehouden en door tijdige flinke hulp de grondslagen voor toekomstige welvaart kunnen worden gelegd.

En wanneer dan die plicht naar behooren is vervuld, dan schenke men aan O.-Indië het bewustzijn van eigen kracht door het financieel zelfstandig te maken. Aan hulpbronnen is het land rijk genoeg, het heeft een noeste en eigen belang best begrijpende bevolking, die slechts goede leiding behoeft.

J. H.

1) E. de Waal: „Onze Indische finantien, nieuwe reeks aanteekeningen" deel II. blz. 69 en 70.

2) J. J. Nosse: „De werkelijkheid van een Ned rlandsch-Indischen „Droom" blz. 12 en 13. Voor het artikel: „1964 een Droom" werd genoemde Heer uit Indië verbannen

3) Mr. C. Th. van Deventer: „Overzicht van den Economischen toestand" enz. blz. 164.

4) Mr. P. Brooshooft: „de Ethische koers in de Koloniale politiek" blz. 61.

5) A. W. P. Verbeek Pistorius: „De grondslagen van het Britsch-Indisch beheer" blz. 7.

6) Zoo b.v. W. h. in „de Amsterdammer." Zie N. P. van den Berg. „Debet of Gredit" blz. 50 en volg.

7) Philalethes: „Indië's grieven en Nederlands onregt getoest aan de waarheid en de feiten."

Het bovenstaande was reeds afgedrukt toen wij Dinsdagavond (11 April) den heer mr. Th. A. de Meester, Vice-president van den Raad van Indië, met verlof, in het Indisch-Genootschap met warmte en overtuiging de wenschelijkheid hoorden bepleiten van het verschaffen van rechtspersoonlijkheid aan O.-Indië, opdat het eigen koloniale leeningen kunne sluiten, waaruit van zelf de noodzakelijkheid eener financieele scheiding, voor de ontwikkeling van Indië zoo hoogst gewenscht, zou voortvloeien. Het stuk van J. H. herkrijgt daardoor ten volle zijne actualiteit.

Bij de discussie, die op de voordracht volgde was er niemand, die tegen de scheiding der financiën van 't Moederland en van Oost-Indië zijn stem verhief. Eerst in een volgend nummer, zullen wij deze hoogst belangrijke bespreking over het leeningvraagstuk tot een onderwerp van beschouwing kunnen maken.

Nederlandsche belangstelling in Indië.

Den Haag, 12 April 1905.

Geachte Redactie!

Wanneer 't niet zoo treurig was, zou 't belachelijk zijn!

De heer van der Kemp heeft 't trachten te vergoelijken, dat men bij de aanstaande verkiezingen voor de Tweede Kamer niet op koloniale kennis der kandidaten lette, maar speciaal van liberalen kant mannen koos, geschikt voor den strijd tegen de clericale coalitie.

Door de verschillende plaatselijke kiesvereenigingen in het district Hilversum, werden nu voorloopig kandidaat gesteld de heeren:

Mr. W. H. de Beaufort; G. C. A. Fabius, kapitein der infanterie; mr. J. A. Levy; A. L. H. Obreen, ingenieur; A. H. N. van Roggen, 1e luitenant-kwartiermeester; Jhr. mr. Smissaert en H. Lemke, gemeente-secretaris van 'sGraveland!

Waar de Vereeniging »Oost en West« propageert voor 't verbreiden van koloniale kennis en liefde voor de Indiën, is 't haar zeker nog niet gelukt tot in Hilversum door te dringen. De verslagen en 't koloniaal program van »Moederland en Koloniën« zijn aan die brave buitenlui zeker geheel onbekend gebleven!

Doe mij 't genoegen en deel dit staaltje van Nederlandsche belangstelling in de koloniale toestanden in uw Weekblad mee.

Uilespiegel.

Correspondentie.

Feuelleton en »Van Vreemde Koloniën, moesten wij tot onzen spijt, weer achterwege laten.

Boekbespreking.

Wij ontvingen het **Jaarverslag** van 1 Oct. 1903 tot 30 Sept. 1904 van **'s Rijks Ethnographisch Museum** te Leiden, uitgegeven door het Ministerie van Binnenlandsche Zaken.

Nog altijd, blijft men voortsukkelen met de voor het doel volkomen ongeschikte localiteit en is de quaestie van den bouw van nieuwe museumlocalen nog onopgelost. Waar men in den Haag voor uitbreiding van Rijksbureaulocalen altijd maar door nieuwe paleisachtige huizen ziet in beslag nemen, of door kolossale verbouwing archieflokalen en ministeries verruimen, komt het zonderling voor, dat het belang van de volksopvoeding door het vergemakkelijken der studie van de volkenkunde zoo weinig wordt ter harte genomen.

Waar blijft de Nederlandsche Carnegie, die zijn naam vereeuwigt door het noodige geld te schenken voor den bouw van een geheel naar de eischen ingericht Ethnographisch Museum? De tweedehands vraag: of dit te Leiden, te Amsterdam of in den Haag zal moeten worden opgericht, zou dan door de keuze van den schenker wel worden opgelost.

Voor den belangstellende in de volkenkunde bevat het verslag — dat op onze leestafel *Laan van Meerdervoort* 195 zal te vinden zijn — veel merkwaardigs, ook omdat als bijlagen daaraan zijn toegevoegd, rapporten over het bijwonen van internationale samenkomsten en 't bezoeken van musea in Duitschland, Oostenrijk en Zwitserland door Dr. J. D. E. Schmeltz en Dr. H. H. Juynboll.

Van het Ministerie van Koloniën werden in de vorige maand ter verspreiding ontvangen 40 exemplaren van een afdruk der hoofdstukken? *Landbouw*, *Boschwezen*, *Veeteelt*, *Mijnwezen*, *Handel* en *Nijverheid* van het **Koloniaal verslag** over **1904**, Ook dit boek ligt op onze leestafel, terwijl voor belangstellenden nog enkele exemplaren, tegen vergoeding der frankeerkosten op aanvrage aan het Algemeen Secretariaat, Laan van Meerdervoort 195 te verkrijgen zijn.

Reeds vroeger vestigden wij de aandacht op 't goede werk door 't Ministerie van Koloniën verricht door het Koloniaal verslag meer onder het bereik van 't publiek te brengen, want wij vermoeden, dat de boekjes ook ter Landsdrukkerij verkrijgbaar zullen zijn.

En wanneer wij nu, uit oude herinnering, redenen hebben om, bij 't gebruiken der Koloniale Verslagen, vooral waar het de politieke handelingen en de aanrakingen met de bevolking betreft, omzichtigheid aan te raden, gelooven wij wel, dat het veranderde regeeringsregime ook hierin reeds verbetering heeft gebracht en nog brengen zal.

Voornaamste inhoud van Nederlandsche Tijdschriften over Oost- en West-Indië.

Tijdschr. voor het Binnenl. Bestuur. Maart 1905.

De regeerings-ontwerp regelingen in zake de magangs en de benoeming en bevordering van de Inlandsche ambtenaren, behoorende tot het eigenlijk gezegde Inlandsch Bestuur beneden den rang van districtshoofd zoomede van het personeel van de Inlandsche officieren van Justitie op Java en Madoera, door W. F. Engelbert van Bevervoorde. — Overbodig schrijfwerk en andere bestuursballast, door J. Th. Petrus. — Nog eens onnoodige bestuursuitgaven, door L. J. J. Caron. — De controleurs en 't concubinaat, door R. A. Kern. — Een paar opmerkingen naar aanleiding van een door »het algemeen syndicaat van suikerfabrikanten op Java« onder dagteekening 24 Januari 1905 aan den directeur van B. B. aangeboden rekest, door H. Rijfsnijder. — Maatregelen in het belang van de economische ontwikkeling van Indië: officieele bescheiden (slot).— *Varia:* Debatten in de Eerste Kamer over het wetsontwerp tot hulpverschaffing aan Indië.

De Indische Mercuur. 11 April 1905, N°. 15.

Waardebepaling van Java-coca, door M. Greshoff. — Landbouwtoestanden in Achter-Indië, beschouwd in verband met Java. — Een en ander over Noord-West-Borneo, door Nieuwenhuis. — Koloniaal Museum. — Hout als bouwmateriaal. — Eene nieuwe koffiesoort van Centraal-Afrika. — De suikercultuur op Cuba. — Kratok-boonen (katjang roweh), door F. F. Bruyning Jr. — Kickxia Elastica Preuss. — Katoenteelt (in West-Indië). — Schaduwboomen voor koffie. — De Chineesche buitenlandsche handel. — Verslagen van Maatschappijen, enz.

Orgaan der Nederl. Zendingsvereeniging. April 1905.

Verslag over het jaar 1904, eerste gedeelte. — Tusschen de puinhoopen gedoopt, door L. Tiemersma, enz.

Berichten van de Utrechtsche Zendingsvereenging. April 1905.

Financieele belangen. — Zuid-Celebes. — Nieuw-Guinea. — Zendingsdag, enz.

Maandbericht van het Nederl. Zendelinggenootschap. April 1905.

Mijn vijftigjarig jubileum, in Oct. 1904, door H. Rooker (met Bijlage). — Uit het jaarverslag van het Ressort Boekoem en de bijbehoorende Hoogvlakte, door H. Guillaume. — Onze Thesaurier, enz.

Lijst van aangekomen en vertrokken passagiers uit en naar O.-Indië.

ss. »Oranje« van Amsterdam naar Batavia den 8 April 1905.

Te Amsterdam schepen zich in: G. Voûte en echtg., H. W. Mathos en echtg., P. C. van de Kamer, echtg. en 2 kind., W. van der Lee, Ch. F. P. Bodemeijer, R. M. van Maurik, S. Ritsema van Eck, echtg. en kind, C. Mendelaar, Mevr. C. F. Hoevers, Merens en kind, P. van Zon, echtg. en kind., Mevr. C. M. Blankwaard, F. Yanhaerens, M. Broos, H. A. de Jongh, G. van Duren, P. F. Krijger, S. A. Duitgenius en echtg., J. H. Bazendijk, G. L. Henkelman, J. Buijing, H. Heemink, van den Heuvel. Benevens een detachement van de Koloniale Reserve. Naar Genua: Dr. E. Boese en echtg., Walrave Boissevain. Naar Singapore: A. P. R. van Beusekom, jr.

Te Genua zullen zich inschepen:

Mej. Th. P. B. Kauijsschuur, Mevr. L. Bock-Textor, L. W. W. Vogelesang en echtg., J. J. de Vries, G. Bongers, E. Smit, Sibinga, A. F. Wehlburg, echtg., en 3 kinderen, J. R. de Vries, Mevr. E. de Vries-Ploem en kind, L. Roelofsen, echtg. en 3 kinderen, Dr. Ch. M. van Deventer, Ds. C. de Bruijn en echtg., F. B. Sanders, J. F. Bolman, echtg. en dochter, J. B. van Deventer en echtg., D. J. Strouck, echtg. en 2 kinderen en Mej. C. M. Sluiter, D. J. Fischer en echtg., Mej. J. F. Schneider, H. F. Boegborn, echtg. en 3 kind., P. Chèrieuc, H. van Gorkum, H. de Ronde en echtg., Ch. L. J. Brugman, Cores de Vries, Campbell, J. Roeleveld, E. K. Jacobs, echtg. en kind, J. Ch. A. Renneker, A. Hoven, N. J. Koolemans Beijnen, P. C. Ketjen.

Naar Sabang: W. N. Waal.

Advertentiën.